

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja in tiska Glasopisno podjetje Slovenski poročevalec. Direktor: Rudi Janžaba - Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vodažnik - Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 1 in 3, telefon 22-522 do 22-526 - Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica 1/II, telefon 22-522 do 22-526 - Oglasi: oddelček Ljubljana, Titova cesta 1, telefon 21-896 - Narodni inštitut za ljubljanske naročnike telefon 22-642. Za zasedanje strokovnega odbora: Ljubljana, Poštini predel št. 29 - Ziro računa pri Komunalni banki Ljubljana 600-704-1-367 - Mesečna naročnina 700 din

ZASEDANJE ZVEZNE LJUDSKE SKUPSCINE KONČANO

20. april 1959 državni praznik

Z velikim odobravanjem so ljudski poslanci sprejeli stanovanjske zakone — Zadovoljstvo nad uzakonjeno zaščito pred škodljivimi vplivi ionizirajočega žarčenja

BEOGRAD, 15. aprila (Tanjug). Prvo letošnje zasedanje zvezne ljudske skupščine, ki se je začelo 13. aprila, je bilo končano danes dopoldne. Zvezni zbor je obravnaval predlog zakona o zaščiti pred ionizirajočim žarčenjem. Ta predlog je obrazložil podpredsednik zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković. Ljudski poslanci so njegova izvajanja spremljali z velikim odobravanjem in zakon soglasno sprejeli. Soglasno je bil sprejet tudi zakon o zaščiti kulturnih spomenikov, ki ga je obrazložil član zveznega izvršnega sveta Krsta Crvenkovski. Zvezni zbor je nato z dolgotrajnimi izrazi navdušenja sprejel zakon o proglašitvi 20. aprila leta 1959 za državni praznik.

Zbor proizvajalcev pa je sprejel preostale predloge predlaganih zakonov in odločb, kot n. pr. zakon o dopolnitvah zakona o sredstvih gospodarskih organizacij ter predloge odločb, ki se tičejo izpremembe in dopolnila letošnjega zveznega družbenega plana, dopolnitve odločbe o posebnem deležu pri dohodku in o skupnih rezervnih skladih gospodarskih organizacij, o stopnji prispevka za socialno zavarovanje, o dopolnitvi odločbe o organizaciji uporabljanja amortizacijskih sredstev in še druge zakonske predpise.

Za predsednika zveznega zbora je bil danes ponovno izvoljen dr. Mladen Iveković, za predsednika zbora proizvajalcev pa Pasko Romac.

Včeraj pa je zvezna ljudska skupščina na ločenih sejah obeh stornice sprejela predloge splošnega zakona o stanovanjskih skupnostih, osnovnega zakona o stanovanjskih odnosih, zakona o poslovnih postopkih in prostorih, zakona o lastnini posameznih delov poslopij in zakona o stanovanjskih zadrugah.

OBRAZLOŽITEV ALEKSANDRA RANKOVIČA

Zagotovljeno varstvo pred radioaktivnim žarčenjem

Ko je naprej opozorili na pomen predloga zakona o zaščiti pred ionizirajočim žarčenjem glede na dosedanjí razvoj nuklearne energije v naši državi

so bili raziskovalni inštituti v Vini, Zagrebu, Ljubljani in Beogradu, ustanovljenih je bilo tudi več centrov, ki delajo za uporabljanje nuklearne energije in za varstvo pred ionizirajočim žarčenjem. Uspeh sistematičnega iskavanja nuklearnih surovin je bil odkritje ležišč urana in so v teku dela za njegovo izkoriščenje in proizvodnjo. V vrsti industrijskih podjetij, zdravstvenih ustanov in raziskovalnih centrov uporabljajo novo tehniko radioaktivnih izotopov. Tu se opažajo viri ionizirajočih žarčenja, zaradi česar so bili podzeti tudi potrebni zaščitni ukrepi.

Pretekla doba je pomembna tudi zaradi tega, ker so bili

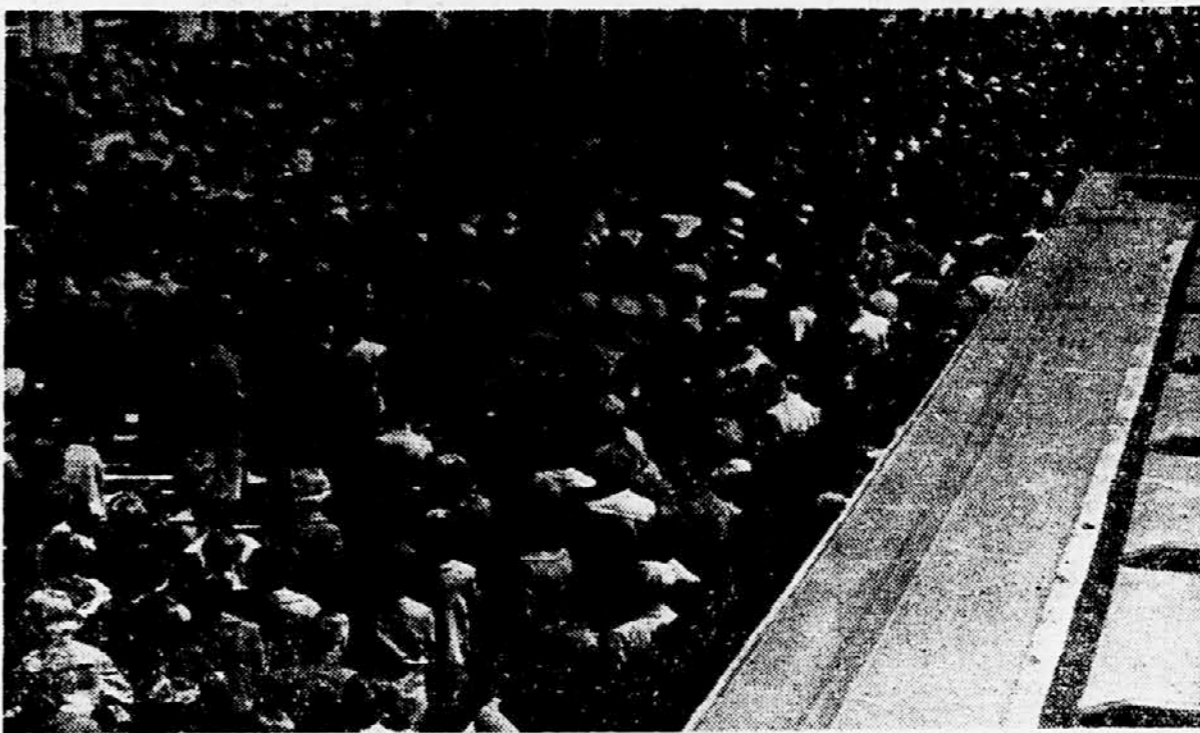
usposobljeni visokokvalificirani strokovnjaki za delo na raznih področjih raziskovanja nuklearne energije. Uspešen razvoj raziskovalnega dela se je uveljavil tudi z mnogimi znanstvenimi deli, ki so jih izdelali naši nuklearni inštituti objavili doma in v inozemstvu.

V nadaljevanju obrazložitve je Ranković govoril o raznih težavah, ki so nastale pri delu za uporabljanje nuklearne energije v mikrožubne namene in o perspektivnem namenu za čimvečji razvoj te dejavnosti. Poudaril je tudi vlogo, ki jo imajo razni raziskovalni inštituti v razvoju nuklearne energije in o tem dejal:

Vzporedno z razvojem znanstveno-raziskovalnega dela v naših inštitutih je zvezna komisija od samega začetka svojega dela skušala omogočiti čim popolnejše in vsestransko sodelovanje z drugim državami na področju uporabljanja nuklearne energije v mirožubne namene. Ustvarjeni so bili tesnejši stiki z mnogimi državami in znanstvenimi centri po svetu in v smislu omenjene sodelovanja je bilo podpisanih več bilateralnih sporazumov. Naša udeležba na prv in drugi svetovni znanstveni atomski konferenci v Zenevi in na mnogih drugih mednarodnih znanstvenih konferencah je bila usmerjena k razširjenju in poglobljevanju mednarodnega sodelovanja in univerzalnosti znanosti. Na teh konferencah so objavljali svoja doseganja tudi naši znanstveniki in prispevali k njihovem uspehu.

Prav tako je treba poudariti udeležbo naše države pri delu Evropskega sveta za nuklearna raziskavanja (CERN) kot ene izmed ustanoviteljev te mednarodne organizacije. Že v začetku smo podprli zamisel o ustanovitvi Mednarodne agencije za atomsko energijo ter na prvi in drugi generalni konferenci agenciji pomagali k usmerjanju njenega delovanja za uresničenje načel, ki jih je te agenciji postavila organizacija OZN kot univerzalnemu

(Nadaljevanje na 1. strani)

Na postopku glavne železniške postaje v Ljubljani so včeraj odkrili ploščo v spomin na splošno stavko železničarjev, ki se je začela 15. aprila 1920. leta. V postajnem poslopiju je ves čas staval zasedal centralni stavkovni odbor, ki so ga vodili komunisti.

Zadovoljivi razgovori

Francoski premier Debre je na seji vlade poročal o pogovorih, ki jih je imel v Londonu z Macmillanom in Lloydom — Ollenhauer obdžil zahodnonemško vlado, da postavlja neuresničljive zahteve

PARIZ, 15. aprila (Tanjug-AFP). Francoski premier Michel Debre je nocoj na seji vlade podrobno poročal o pogovorih, ki jih je imel pred dvema dnevoma v Londonu z Macmillanom in Lloydom. Uradni zastopniki so potrdili, da so bili ti pogovori uspeh anglo-francoskega sodelovanja in da so zdaj sštevila nesoglasja dokončno odpravljena.

Glavni nerешeni problemi v Londonu so se dejansko nanašali na francosko udeležbo pri formuliranju in določanju zahtevnih politik v mednarodnih vprašanjih. V odgovor so Britanci opozorili na odločitve francoske flote v Sredozemlju (izpod poveljstva NATO in hkrati očitali Franciji »globoka protislovja« glede »odmika v Evropi«. Francija je sicer odločno proti temu, da bi Britanija umaknila del sil iz Zahodne Nemčije hkrati z drugimi zahtevkami, toda zaradi alžirske vojne ne more v celoti izpolnjevati vojaške obveznosti v Zahodni Evropi v okviru NATO. Uspeh londonskih pogovorov naj bi bil potemtakem v tem, da je izmenjava mnenj omogočila francoskim in britanskim državljanom, da so se seznanili s stališčem drugega

do raznih vidikov nemškega problema in priprav za ženevsko konferenco. Francoski premier Michel Debre je danes izjavil, da bi moral zunanji ministri štirih velesil v Zenevi govoriti o ponovni združitvi Nemčije in evropske varnosti. Če razprave o tem ne bi privedle do dogovora o združitvi, naj bi ministri proučili možnost organizacije odnošajev med Vzhodno in Zahodno Nemčijo. »Dolžni smo ravnati tako, da bodo dosegane rešitve v skladu z evropsko varnostjo in da ne bodo privedle do slabitve atlantske zveze s tem, da bi se Zahodna Nemčija morda ločila od te zveze.« je izjavil francoski premier.

Señ zahodnonemške socialno-demokratske stranke Erich Ollenhauer je obdžil zahodnonemško vlado, da v mednarodnih razgovorih o vprašanjih Nemčije in Evrope postavlja takšne zahteve, o katerih zelo dobro ve, da so neuresničljive. Namen takšne politike, je dejal:

Del satelita se je ločil

Inglewood, 15. aprila (Reuter-AFP). Poveljstvo letalskih sil ZDA je objavilo uradno sporočilo, v katerem se rečeno, da se je del satelita »Raziskovalec II« včeraj uspešno ločil nad severnim Pacifikom.

Z analizo radijskih in telemetrijskih signalov so ugotovili, da se je del satelita ločil po načrtu, padel pa je na polarnem področju. Prvotno so računali, da bodo del satelita ujeli že v zraku nad Havaji. Toda zaradi nepopolnega delovanja sistema za izstrelitev so se morali temu načrtu odpovedati. Kljub temu upajo, da bodo našli del satelita.

Ollenhauer, ki je nocoj govoril po radiu, je samo ta, da bi v Nemčiji in Evropi ostalo vse po starem. Ko je govoril o bližnjih četvernih pogajanjih o Nemčiji, je Ollenhauer dejal, da je sovjetski načrt mirovne pogodbe nesprejemljiv, da bi pa morale zahodne države o nemškem vprašanju razviti lastne zamisli, če sploh želijo kaj doseči pri teh pogajanjih. Laburistična opozicija je nocoj v Londonu ponovno zahtevala, naj britanska vlada vztraja pri svoji zamisli o vzpostavitvi področja z omejeno oborožitvijo v Srednji Evropi. Po mnenju laburističnega pravnika Bevana so najnovejše izjave iz Bonna in Pariza povzročile zmedo v stališčih do tega predloga, medtem ko Adenauerjeva izjava po televiziji dejansko črta rezultate Macmillanovega obiska v Bonnu.

Izmenjava

ratifikacijskih instrumentov
Beograd, 15. aprila (Tanjug). — V državnem sekretariatu za zunanje zadeve so danes izmenjali ratifikacijske instrumente trgovinskega in plačilnega sporazuma med FLRJ in Izraelom. Sporazum so podpisali v Jeruzalemu 11. decembra lani.

DIPLOMATSKA KRONIKA

KAIRO — Predsednik Naser je sprejel včeraj v svoji rezidenci veleposlanika FLRJ v Kairu Josipa Djerdjo. Predsednik Naser je zadržal veleposlanika v daljšem razgovoru. Do sestanka je prišlo na zahtevo veleposlanika Djerdjo.

BEOGRAD — Državni podsekretar za zunanje zadeve Veljko Mičunović je sprejel na protokolarni obisk izrednega in opolnomočenega veleposlanika

Norveške Daga Bryna. Na protokolarni obisk je sprejel Veljko Mičunović tudi izrednega in opolnomočenega veleposlanika ZDA, K. Rankina ter avstrijskega izrednega in opolnomočenega veleposlanika dr. Walterja Woodaka.

BERN — Veleposlanik FLRJ v Švici Sloven Smolčak je priredil sinoči večerjo na čast zunanjega ministra Maxa Petitplerra in njegovo soprogo. Na večerji so bili tudi navzoči načelnik generalštaba in druge vidne osebnosti.

BEOGRAD — Predsednik izvršnega sveta LR Srbije Miloš Minić je sprejel danes na protokolarni obisk tunzijskega poslanika Abdela Maleka Bergauja.

Novo aretacije v Njasi

Blantire (Njasa), 15. aprila (Reuter). — Med očističevalnimi operacijami v južni pokrajini Njase je policija aretirala 19 domačinov. Sinoči je policija uporabila solzini plin, da bi razgnala zborovanje, ki ga je sklical afriški nacionalni kongres Ob tej priložnosti je policija aretirala organizatorja zborovanja.

VREME

Stanje, 16. aprila: pritisk nad srednjo Evropo in Balkanom še nadalje pada, tako da se je jedro visokega zračnega pritiska umaknilo nad vzhodno Evropo. Zahodno Sredozemlje pa so zajele oslabljene frontalne motnje, ki bodo tuji vplivale na vreme pri nas. Napoved za četrtek: Sprva pretežno sončno, nato deloma sončno vreme z zmerno oblačnostjo in zmernim jugozahodnim vetrom. Temperature ponoči med 4 in 8, v Primorju 10, najvišje dnevno med 18 in 22 stopinjami Celzija.

in v svetu, je podpredsednik zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković dejal med drugim:

»Čedalje hitrejši razvoj nuklearne energije in njena vse večja uporaba na raznih področjih dobivata vedno večji pomen v gospodarskem in družbenem življenju našega časa. Ta novi vir energije na svetu, rezerve katere so mnogokrat večje kot rezerve energije premoga, nudi široke perspektive za uporabo kljub vsem težavam, ki nas še čakajo, glede na današnje stanje razvoja tehnike na tem področju. Ogromna toplotna moč nuklearnega goriva in možnost uporabe žarčenja nuklearnih materij so nedvomno velike prednosti. Zai je našli razvoj nuklearne tehnike med preteklo vojno sprico vojaških okoliščin posebno poudarili rušilno moč tega vira energije. Glede na ogromne koristi, ki bi jih lahko imeli od te energije tudi v druge namene, je znanost v povojni dobi usmerjala svojo prizadevanost za njeno pozitivno uporabljanje.

USPEHI DOSEDANJEGA RAZISKOVALNEGA DELA

Dosedanje delo na področju mirožubnega uporabljanja kaže, da so bile koristi, ki jih nudi v industriji, zdravstvu, kmetijstvu, elektrogospodarstvu in na drugih področjih, precejšnija vzpodbuda v vrsti držav, pa tudi v naši, za intenzivnejše uporabljanje nuklearne energije.

Pretekla doba dela na področju nuklearne energije v naši državi je značilna po tem, da smo ustvarjali materialno podlago, gradili velike nuklearne stroje za raziskavanje, odkrivali nuklearne surovine, in ustvarjali pogoje za večje izkoriščanje nuklearne energije. Zgrajeni in opremljeni

POVEČANA VLOGA NUKLEARNIH INŠTITUTOV

»Ako pravimo, da je doba njihove osnovne graditve končana, potem mislimo predvsem na dograditev raziskovalnih strojev, med katerimi je treba posebno poudariti reaktorje v Vini in akceleratorje v Zagrebu in Ljubljani. Glede na tako stanje materialne podlage v inštitutih ter strokovne in visokokvalificirane kadre, ki so v njih, je naša država povsem naravno prišla na stopnjo, ko so najvažnejše naloge v nuklearnih inštitutih: čim boljše in racionalnejše izkoriščanje sedanje tehnološke baze za raziskovalno delo in čim širše uporabljanje uspehov tega dela.

Glavni razlogi, ki so nas vodili pri reorganizaciji na po-

dročju nuklearne energije, izvirajo od tod, da se je povečal obseg nalog, kakor tudi potreba po uvajanju novih delovnih metod za učinkovitejšo udeleževanje na vsem tem zapletenem področju.

Kongres ZKJ bo trajal štiri dni

Beograd, 15. apr. (Tanjug). — Zaradi obsežnega delovnega programa bo IV. kongres ZSJ zasedal 23., 24., 25. in 26. aprila. Prvotno so mislili, da bo kongres trajal tri dni. Generalna direkcija jugoslovenskih železnic je odobrila udeleževanje IV. kongresa ZSJ 50 odstotni popust, ki velja za vse vrste vlakov in razredov.

TUJE DELEGACIJE NA KONGRESU ZSJ

Beograd, 15. apr. (Tanjug). Povabilo za sodelovanje na kongresu ZSJ so sprejeli tudi zastopniki Nacionalnega kongresa sindikatov Indije (INTUC). Poleg Zveze sindikatov vzhodnoevropskih držav bodo na IV. kongresu ZSJ sodelovale tudi naslednje inozemske sindikalne organizacije: Generalna konfederacija dela Francije, Generalna konfederacija dela Italije, Afriška sindikalna organizacija (UGTA), Enotna sindikalna centrala Nizozemske, Generalna konfederacija dela Belgije, kongres Tradeunions Vel. Britanije, Unija italijanskih delavcev, Zveza sindikatov Izraela, Splošna federacija delavskih sindikatov Sirije, Liga sindikatov delavcev in uslužbenec Libanona, Hinmasdur Sapha Indije, Demokratična federacija delavcev Indonezije, Zveza dela Maroka, Splošna zveza delavcev Tunisa, Federacija egiptovskih sindikatov, Zveza sindikatov Gane, sindikati Severne Rodezije, Splošna zveza delavcev Cvine, Kongres dela Liberije, Unija delavcev Čka, Zveza delavcev Alžira, Zveza sindikatov Japonske (SOHYO), Tradeunion Burme, Svetovna sindikalna federacija (SSF), Cejalnska federacija dela, Mednarodni urad dela in Nacionalni kongres sindikatov Indije (INTUC) Po še nepopolnih vesteh iz Aten so prijavo za

Odločanje brez tujih vplivov

Predsednik indijske vlade Nehru je govoril na zborovanju v Madrasu o indijski zunanji politiki, tretjem petletnem planu in združništvu

MADRAS, 15. aprila (IIS). Predsednik Indijske vlade Nehru je izjavil, da temelji indijska zunanja politika na načelih nepovezovanja v bloke. »Nekateri ljudje napak imenujejo to politiko nevtiralizem«, je dejal Nehru. Ta politika pokreni dejansko samostojno odločanje o vsakem vprašanju brez kakršnega koli vpliva od zunaj. »Ta politika« je nadaljeval Nehru — »spomeni tudi poskus vzdrževanja prijateljskih odnošajev z vsemi državami, kar pa ne pomeni, da se moramo izogibati resnici ali da ne povemo resnice, kadar je to potrebno, četudi bi ta resnica komu ne bila všeč.

Premier Nehru je govoril na zborovanju v Madrasu in dejal, da bi bilo treba odstraniti hladno vojno v svetu. »Indijska politika se je zmeraj trudila, da bi obdržala prijateljske odnose z drugimi državami, tudi takrat, kadar obstajajo nesoglasja«, je dejal Nehru.

Predsednik vlade se je dotaknil nedavnih dogodkov v Tibetu in izjavil, da je Indija upala, da bo tibetansko ljudstvo lahko ohranilo avtonomijo in da bo problem te države

rešen v skladu z raznimi pogodbami, ki so bile sklenjene pri razglasitvi kitajske suverenosti. To je Indija upala, ko je sprejela takrat kitajsko suverenost nad tem področjem. »Ne moremo si misliti nobene uresničljive ali praktične in srečne rešitve brez avtonomije. Kitajsko ljudstvo in vlada sta sprejela to zamisel. Tibetanci niso Kitajci in oni so imeli svojo državo«, je dejal Nehru.

Precejšen del svojega govora je predsednik vlade posve-

til razvoju Indije in poudaril, da bo izpolnitev tretjega petletnega plana odločilnega pomena za indijsko prihodnost. Upam, da bo Indija z izpolnitvijo tega plana zgradila nove panoge temeljne industrije in naposled odpravila težavne življenjske razmere, v katerih živi del prebivalstva. Opozoril je na zvišanje zdravstvene ravni, kar je spet prispevalo k povečanju prebivalstva. Po Nehrujevih besedah bo Indija na koncu tretjega petletnega plana dobila 50 milijono novih prebivalcev. Ko je govoril o združništvu kot programu kongresne stranke, je Nehru posebej poudaril pomen uslužnosti zadrug po vsej državi.

V spodnjem domu indijskekega parlamenta se je danes končala razprava o delu proračuna, ki je namenjen razvoju vasi. Glavni predmet raz-

prave so bili nagpurski sklepi kongresne stranke o pospejevanju združništva na indijski vasi. Razen poslanca Masanija iz Bombaja so vsi poslanci v celoti podprli nagpurske sklepe o združništvu in poudarili, da je pospejevanje združništva največjega pomena za razvoj vasi. Pred nekaj dnevi je premier Nehru izjavil, da vse ljudstvo podpira nagpurske sklepe, razen nekaj »nepopoljšljivih elementov«. Ko je govoril v imenu vlade, je namestnik ministra za načrtovanje poslanec Misra dejal, da se bo pri izvajanju nagpurskih sklepov videlo, ali je dežela pripravljena iti socializmu naproti. »Mi v kongresu in v vladi smo popolnoma pripravljeni, da je Indija pripravljena za to pot v socializem in mi se lotevamo te velike naloge z vero, upanjem in samozavestjo«, je dejal Misra.

IZ OBRAZLOŽITVE KRŠTE CRVENKOVSKEGA PREDLOGA ZAKONA O VARSTVU KULTURNIH SPOMENIKOV

Družbeno varstvo kulturnih spomenikov

Ohranitev kulturnih spomenikov, zagotovitev njihovega obstoja in redno vzdrževanje poglobljena načela zaštite

V uvodu obrazložitve zakona o zaščiti kulturnih spomenikov je član Zveznega izvršnega sveta Krsta Crvenkovski poudaril poglobljene novice, ki jih

prinaša zakon. Med temi so tudi organizacija zaščitne službe po enotnih načelih, uvedba decentralizacije pooblastil državnih organov glede zaštite kulturnih spomenikov, razširitev določanja namenov zaštite kulturnih spomenikov in načelno urejevanje celotnega režima zaštite, namreč pravice in dolžnosti ustanov oziroma zavodov, ki izvajajo zaščito in pravice ter dolžnosti državnih in družbenih organov ter njihovih medsebojnih odnosov.

Načela, ki jih vsebujejo te novice so, da se kulturni spomeniki postavljajo pod zaščito po določbah zakona ne glede na to ali so v družbeni ali državljanski lastni in ali so registrirani. Kulturni spomeniki so nepremični in premični predmeti, kakor tudi skupine predmetov, ki so zaradi svoje arheološke, zgodovinske, sociološke, etnografske, umetniške, urbanistične ali druge kulturne vrednosti pomembni za skupnost. Namen zaštite je ohranitev spomenikov, skrb za njihov obstoj in redno vzdrževanje, ter preprečevanje vsakega de-

Krsta Crvenkovski je obrazložil tudi dosedanje dejavnosti na področju zaštite in pripomnil, da sta se sistematična skrb in organizirano delo za ohranitev in vzdrževanje spomenikov začela šele po osvoboditvi. Zaradi brezbrzičnosti stare Jugoslavije za spomenike je bila naša država ob osvoboditvi brez organizirane službe in organov zaštite.

«V socialistični državi skrb za ohranitev in vzdrževanje spomenikov ter organizacijo zaščitne službe, kakor tudi za stalno napredovanje celotne dejavnosti ni in ne more biti izključno zadeva države in državnih organov ali samo posameznih ustanov ter republikanskih ali zveznih resorsov,» je nadaljeval Krsta Crvenkovski. «Ta skrb je izredno važna pomena za skupnost in mora dejansko postati splošno-družbena naloga.»

Razen tega je namen zakona, da se k zaščiti kulturnih spomenikov pritegnejo zainteresirane družbene sile, organizacije in posamezniki, zaradi večje učinkovitosti te dejavnosti in se kaže potreba, da se za posamebne spomenike, objekte ali kompleksne ustanove tudi posebni sveti (odbori) ali podobni organi družbene upravljalneje. Tem bi lahko zaupali vrsto zadev za zaščito in upravljanje takih spomenikov ali spomeniških kompleksov.

Državni organi naj bi vodili splošno politiko zaštite, skrbeli za zagotovitev gromotnih sredstev, izdajali ali predlagali ustrezne predpise, nadzorovali delo zavodov in prevzeli odgovornost za funkcioniranje celotne zaščitne službe.

Danes čaka zaščitno službo vrsta zelo važnih nalog, kot so: inventariziranje vseh spomenikov na določenem področju, znanstvena evidenca spomenikov, evidenca stanja vsakega spomenika, delo za strokovno in znanstveno konservatorsko dokumentacijo, izdelava strokovnih in znanstvenih argumentiranih in dokumentiranih projektiranih elaboratov, organiziranje pravilnega in strokovnega varovanja spomenikov in organiziranje strokovnega nadzorstva nad vsemi zaščitnimi objekti. Prav tako pa tudi odgovornost za vse to: sistematično proučevanje, raziskavanje in znanstvene metode obdelovanja vseh zadev s področja zaštite kulturnih spomenikov in

na tej podlagi pripravljane gradiva za potrebe upravnih organov, pristojnih za kulturne zadeve ustreznih politično-teritorialnih enot, izdajanje strokovnih navodil, obveznih za lokalne organe, ustanove in posameznike, katerim so spomeniški objekti zaupani v varstvo.

Zaradi vseh teh nalog in zaradi nadaljnjega napredka in razvoja zaščitne službe v novi Jugoslaviji se je čutila potreba po sprejemu novega zakona o zaščiti kulturnih spomenikov, ki bi bil splošen, ki bi določil načela za zaščito kulturnih spomenikov, dolžnosti in pravice ljudskih odborov ter zavodov za zaščito kulturnih spomenikov, kakor tudi po uvedbi družbenega upravljanja na tem področju.

Z večerajnje seje Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije v Beogradu

Obrazložitev Aleksandra Rankovića

(Nadaljevanje s 1. strani) mednarodnemu zastopstvu, ki naj pospešuje mednarodno so-

delovanje na tem področju, zlasti pa podpira razvoj nezadostno razvitih držav.

la škodljive vplive ionizirajočih žarčenja pri uporabljanju nuklearne energije v miroljubne namene in raziskovalna sredstva za varstvo pred njimi. Rezultati tega dela kažejo, da je mogoče zavarovati pred škodljivimi vplivoma tako sedanje kakor tudi prihodne generacije. Prav tako je mogoče preprečiti okuževanje ozračja, vode, tal hrane in drugih materij nad dovoljeno stopnjo. V ta namen je treba predvsem organizirati zanesljivo in učinkovito zaščitno službo, ki naj se poslužuje pridobitve znanosti in sredstev sodobne tehnike.

ustreznih organizacij ukrepe za nadzorstvo nad uporabljanjem radioaktivnosti na več lokacijah po svetu. V tem okviru naj bi imele posebno vlogo Mednarodna agencija za atomsko energijo, Svetovna zdravstvena organizacija, Svetovna organizacija za meteorološko službo, Svetovna organizacija dela itd., razna znanstvena in druge organizacije, ki se udeležujejo v okviru ali pod okriljem OZN ali pa delajo za uresničenje njenih načel.

UPORABA NUKLEARNE ENERGIJE NE MORE BITI SAMO MONOPOL VELIKIH SIL

Splošna težnja razvoja nuklearne energije po svetu kaže, da njeno uporabljanje ni in ne more biti samo monopol velikih sil, temveč, da lahko tudi majhne države ob ustreznih pripravah uporabljajo njene rezultate in doseganja, pa tudi same prispevajo k njemu nadaljnemu razvoju. V ta namen naj bi Mednarodna agencija za atomsko energijo svetovne atomske znanstvene konference ženevskega tipa in drugi mednarodni sestanki, kongresi in posvetovanja pripomogli predvsem, da postane pridobitve nuklearnih znanosti splošnočloveška last.

javov umskih in fizičnih de-farmacij pri bodočih pokolenjih. Najstrašnejše pri vsem tem je to, da še vedno ne samo razvijajo in proizvajajo, temveč tudi nadalje serijsko preizkušajo atomska in hidrogenska orožja, s katerimi se na ta način posredno ubija deset in desettisoče ljudi. S škodljivim vplivom na dedovane lastnosti prihodnih generacij se dogaja največji zločin v zgodovini človeštva.

Najnujnejša potreba po mednarodnem konstruktivnem sodelovanju na področju zaštite pred škodljivimi vplivoma ionizirajočih žarčenja se mora razumeti kot izredno pomembna naloga dobe, v kateri živimo. Kakor je razumljivo, da danes skupna država skupno ureditve projekte s področja nuklearne energije zaradi združevanja investicij, kadrov, surovin itd., prav tako lahko rečemo, da je skrajni čas za učinkovitejšo mednarodno sodelovanje tudi na področju zaštite.

Spričo čedalje večjega uporabljanja nuklearne energije v našem gospodarstvu, industriji, zdravstvu, kmetijstvu itd. uporabljajo na mnogih krajih razne vire ionizirajočih žarčenja. Z nadaljnjim razvojem nuklearne energije pri nas, zlasti glede na čedalje večje uporabljanje teh virov, se pri obratovanju, transportu in čuvanju povečujejo možnosti okužbe predmetov in okolice ter škodljivega vplivanja teh virov na zdrave ljudi.

UPORABA NUKLEARNE ENERGIJE NE MORE BITI SAMO MONOPOL VELIKIH SIL

Kakor je znano, pomeni čimdalje širše mednarodno sodelovanje naše države na področju nuklearne energije za nas tudi prevzemanje nekaterih mednarodnih in meddržavnih obveznosti, med katere spadajo tudi nekatere obveznosti za varstvo pred radioaktivnostjo. Za samo to, da se znatno povečuje število krajev, kjer uporabljajo vire ionizirajočih žarčenja, je povzročilo potrebo po organiziranju zaštite pred njihovim škodljivim vplivom.

Naša država se je v okviru politike aktivne in miroljubne koeksistence dosledno borila za prepoved nuklearnega orožja, zlasti pa za takojšnjo in brez-pogojno prepoved polizkusov s njim. Danes ni potrebno niti poudarjati, kakšno koristi bi lahko nudila človeštvu nuklearna razstreliva, ako bi jih uporabljali kot nuklearno gorivo, za miroljubne namene, za obratovanje nuklearnih elektrarn, za razvoj nerazvitih področij, kjer ljudje še danes množično stradajo, za koristno uporabljanje nuklearne energije zaradi zboljšanja življenjskega standarda.

Organizacija Združenih narodov je že izvajala s pomočjo

Zaradi vsega tega se je pojavila tudi potreba, da na temeljit način uredimo na področju nuklearne energije varstvo pred viri ionizirajočih žarčenja in škodljivega vpliva pri poslovanju z njimi.

POGLAVITNA NAČELA ZAKONA

V zadnjih letih izvajamo ukrepe za zaščito v krajih, kjer uporabljajo take vire, zlasti pa tamkaj, kjer delajo z velikimi nuklearnimi stroji. Strokovne komisije, ki so proučevale stopnjo organiziranosti službe za varstvo in učinkovitost varstvenih ukrepov, so ugotovile da ponekod zaščita ni bila na zadovoljivi višini. Na drugi strani je pri nas kontrola radioaktivnosti; zraka, kakor tudi nekaterih drugih materij, organizirana samo na nekaterih krajih v državi.

Z odredbo o omejitvi uporabljanja radioaktivnih snovi, ki je bila že prej izdana, so bila dejanska urejena najnujnejša vprašanja, ki so v zvezi z uporabljanjem nuklearne energije in varstvom pred ionizirajočimi žarčenjem.

ki ga ta zakon določa kot obveznega.

S tem zakonom, kot s temeljnimi zakonom se predvsem postavljajo bistvena načela za ureditev zaštite v okviru države. Zaščitni ukrepi na tem področju se s zakonom določajo kot dejanja splošne koristi za državo in sicer zaradi tega, ker ima varstvena služba poleg omejitve tudi poseben pomen za narodno obrambo, zlasti pa za izpolnjevanje mednarodnih obveznosti naše države. Na drugi strani se je radioaktivnost zraka, vode, tal in hrane povečala zaradi dosedanjih številnih poskusnih eksplozij nuklearnega orožja. Radioaktivnost je zavze-la tak obseg, da se mora uvesti stalen in sistematičen nadzor.

S tem zakonom, kot s temeljnimi zakonom se predvsem postavljajo bistvena načela za ureditev zaštite v okviru države. Zaščitni ukrepi na tem področju se s zakonom določajo kot dejanja splošne koristi za državo in sicer zaradi tega, ker ima varstvena služba poleg omejitve tudi poseben pomen za narodno obrambo, zlasti pa za izpolnjevanje mednarodnih obveznosti naše države. Na drugi strani se je radioaktivnost zraka, vode, tal in hrane povečala zaradi dosedanjih številnih poskusnih eksplozij nuklearnega orožja. Radioaktivnost je zavze-la tak obseg, da se mora uvesti stalen in sistematičen nadzor.

Na koncu je treba poudariti, da je pri uporabljanju nuklearne energije za mirne namene zaradi razvoja gospodarstva znanost in zboljšanja življenjskega standarda mogoča zanesljiva zaštita sedanjih in prihodnih pokolenj pred škodljivimi vplivi ionizirajočih žarčenja, ako organizirana učinkovita služba zaštite temelji na sodobnih pridobitvah znanosti in tehnike. S zakonom o zaščiti pred ionizirajočimi žarčenjem so obvezni vsi državni organi, ustanove, organizacije in podjetja, ki uporabljajo vire ionizirajočih žarčenja, da izvedejo predpisane varstvene ukrepe zaradi preprečevanja škodljivih vplivov teh žarčenja na prebivalce naše države.

ENNA IZMED OSMIH KNJIG,

ki jih bodo prejeli v mesecu novembru člani Prešernove družbe za ceno 600 din, je tudi delo dr. Antona Polenca:

ZIVALSKI SVET

V drugem delu »Zivalskega sveta« bodo opisana srečanja s obtečajnimi in planinskimi živalmi. Srečali se bomo z belim medvedom, ki gospoduje na ledenih ploščah okrog severnega tečaja, spremljali bomo črede severnih jelenov, ki se pasejo po sibirskih, grenlandskih in severnoameriških planjavah. Seznanili se bomo z mogočnim moškatnim govedom, polarno lisico, polarnim zajcem, postrušniki ali lemingi, drobnimi gladci, ki se od časa do časa podajo na pot. Kot živa reka drve preko skal, rek in jezer, celo pred morjem se ne ustavi. Dalje nam bodo odkrivali gorilil o tjujenjih, morskih levih, morskih slonih, pingvinih, prezanimljivih pticah ob južnem tečaju. Med planinskimi živalmi se bomo srečali z alpskim kozorogom, gamsom, svizcem, jakom — govedom z visokega Tibeta, planinskim orlom, z jatrebi in drugimi.

Poleg tega bo med člane izžrebanih za milijon dinarjev bogatih dobikov.

Pohiitje z vpisom v članstvo Prešernove družbe. Člane vpljujejo samo še do 1. maja poverjeniki Prešernove družbe, ki so skoraj v vseh šolah in sindikalnih podružnicah, knjigarne in uprava Prešernove družbe v Ljubljani, Erjavčeva cesta št. 14-a, telefon št. 21-048, št. v. čelovnega računa 600-704/3-418.

VČERAJ IN DANES

Železniški popusti ob državnem prazniku

Beograd, 15. apr. (Tanjug). Za državni praznik 20. aprila leta 1959, ki se praznuje kot jubilejni dan 40-letnice ustanovitve KPJ, velja nedeljska povratna vozovnica na železnih čarjeh za razdaljo do 600 km, in sicer za odhod v soboto 18. aprila ob 17. uri do ponedeljka 20. aprila do 21. ure, za povratek pa od nedelje 19. aprila popoldne do točka, 21. aprila do 12. ure.

Dan železnih čarjev v N šu

Niš, 15. aprila (Tanjug). Na proslavo dneva železnih čarjev je bilo danes na Trgu osvoboditve v Nišu zborovanje, ki mu je prisostvovalo nad 8000 delavcev in uslužbencev nižjih tovarnih in železniških podjetij. Na zborovanju je govoril predsednik okrajnega odbora sindikata železničarjev v Nišu Sreten Stanković. Popoldne je bilo v počastitve dneva železnih čarjev več športnih in kulturno-zabavnih prireditev v vseh večjih mestih jugovzhodne Srbije.

Danes so v sarajevski železniški delavnici »Vaso Miškin-Crni« v prisotnosti okoli 5000 železničarjev in drugih, odkrili spominske kipe petim narodnim herojem, bivšim delavcem tega podjetja, in spominsko ploščo voditelju partijske organizacije v Sarajevu v l. 1929.

Gospodarsko sodelovanje z Japonsko

Beograd, 15. apr. (Tanjug). Danes se je vrnila z Japonske jugoslovanska gospodarska delegacija, ki jo je vodil predsednik izvršnega sveta Srbije Mihajlo Svabić. Po prihodu v Beograd je Mihajlo Svabić izjavil, da so v razgovorih na Japonskem ugotovili možnosti za širše gospodarsko sodelovanje med obema državama, ki doslej niso bile izkoristene. Razgovori se bodo nadaljevali zaradi nekaterih konkretnih sklepov.

Kar se tiče odobrenega posojila 10 milijonov dolarjev za nabavo industrijske opreme v Japonski, je Mihajlo Svabić dejal, da se lahko to smatra kot začetna vsota, ker se bo lahko investicijsko posojilo povečalo, ako se bo blagovna izmenjava med obema državama ugodno razvijala.

Skladi skupne potrošnje v kmetijskih združenjih

Beograd, 15. aprila (Tanjug). Glavna zadrzna zveza FLRJ je izdala odločbo, po kateri se denarna sredstva iz sklada skupne potrošnje kmetijskih združenj lahko uporabljajo samo za namene, ki so po veljavni predpisi vezani na njihovo dejavnost. Izjemno se lahko denarna sredstva iz skladov skupne potrošnje uporabljajo tudi za podporo organizacijam, ki ugodno delajo za izpolnitev nalog kmetijskih združenj in jim podpirajo. Sredstva tega sklada pa se ne smejo uporabljati za pokritje stroškov raznih prireditev in za podporo športne in podobnim organizacijam, katerih delo ni vezano na dejavnost zadrge.

Razstava slikarjev, padlih v narodno-osvobodilni borbi

Beograd, 15. apr. (Tanjug). V Narodnem muzeju v Beogradu bo od 19. aprila do 31. maja razstava del slikarjev, ki so padli v NOB. Razstavljenih bo 50 del slikarjev Bore Baruha, Dušana Vlačića, Save Sumanovića, Bogdana Šuputa in Jurice Ribarja. Veliko število slik bodo posode družine padlih slikarjev, galerija Matice Srbske iz Novoga Sada, razne ustanove in privatni lastniki slik.

Obisk argentinskega državnika

Beograd, 15. apr. (Tanjug). Predsednik zunanje-političnega odbora argentinskega parlamenta Juanda Pez je prispejal v Jugoslavijo na privatni obisk kot gost predsednika zunanje-političnega odbora zvezne ljud-

ske skupščine dr. Aleša Beberlerja. V spremstvu g. Lopeza je tudi dr. Francisco Greco, direktor Instituta za mednarodno politiko in gospodarstvo v Buenos Airesu.

Seja upravnega odbora Zvezne gostinske zbornice

Beograd, 15. apr. (Tanjug). Na današnji seji upravnega odbora Zvezne gostinske zbornice Jugoslavije so govorili o novih modernih restavracijah družbene prehrane. Udeleženci se niso strinjali, da bi ustanavljanje novih menz uredilo ta problem. Slabo opremljeni objekti družbene prehrane ne bi ustrezali sedanjemu standardu delovnih ljudi v naši državi. Upravni odbor je bil mnenja, da zahteva splošno stanje v gostinstvu večje investicije.

Uspeh zagrebškega velesejma

Vrednost sklenjenih pogodb presega 30 milijard in 500 milijonov din

Zagreb, 15. apr. (Tanjug). Na spomladanskem mednarodnem velesejmu v Zagrebu od 3. do 12. aprila so zaznamovali po podatkih sejske uprave večje poslovne uspehe kakor na katerikoli spomladanski prireditvi doslej. Vrednost sklenjenih kupčij presega 30 milijard in 500 milijonov dinarjev medtem

ko je dosegla lani 28 milijard, pri čemer se je zlasti povečala vrednost jugoslovanskega izvoza za približno 2 milijardi dinarjev. Po splošni oceni gospodarstvenikov in udeležencev sejma je spomladanski mednarodni sejem uspešno izpolnil nalogo, da seznanil zastopni-

ke trgovine, potrošnikov in poslovne ljudi iz inozemstva z jugoslovanskimi izdelki vseh panog in uspehi, ki so jih dosegli v zadnjem letu z razširjenjem izbire in zboljšanjem kakovosti. Nad 26 milijard dinarjev, kolikor znaša vrednost pogodb med jugoslovanskimi proizvajalci in kupci, dokazuje, da je trg sprejel z zanimanjem izdelke industrije, obrti in drugih gospodarskih panog. Največ kupčij v vrednosti 7 milijard dinarjev so sklenila podjetja tekstilne industrije, podjetja elektro industrije, ki so sklenila dobave v vrednosti približno 3 milijarde dinarjev, skoro prav toliko pa tudi podjetja strojegradnje in kovinsko-predelovalne industrije. Trgovina je pokazala posebno zanimanje za nove tipe hladilnikov in naprav za gospodinjstvo iz tovarne »Hidromontaža« iz Maribora, skupnosti podjetij za izdelavo električnih aparatov »EKA« iz Zrebrca, kakor tudi za sodobno pohištvo, ki so ga razstavili proizvajalci iz Slovenije, Bosne in Hercegovine ter drugih republik.

Minimalne zaščitne cene za živilo

Beograd, 15. apr. (Tanjug). Danes je postala veljavna odločba o minimalnih zaščitnih cenah in premijah v letu 1959 za govedo, prašiče, ovce in perutnino določene kakovosti. Po tej odločbi so kmetijskim organizacijam zagotovljene na trgu minimalne cene za prašiče od 160 do 230 din za kilogram, kar je odvisno od vrste, in po 15 din premije pri kilogramu za bele mesnate prašiče in za prašiče tipa »bekone«.

Minimalne cene za govedo se gibljejo od 105 do 200 din za kg, tako da se bo za zakla-

Oh, robni dogodkov

Bedasto in sramotno

Bolgarski list »Otačestveni front« je izbral zgornji naslov za svoj napad na stališča, ki jih je branila jugoslovanska delegacija na nedavnem zasedanju svetovne interparlamentarne unije v Nizzi. Karakteristika je resnično točna in priložni smo se strinjati s temi »vzdeci«, seveda z malo in »nepomembno korekturo, da se ti izrazi popolnoma prilagojemo načinu in »načelnosti«, ki jo je glavni urednik Kjulovski pokazal na stolpcih svojega lista.

Nepoučeni bolgarski javnosti bi se trudite Kjulovskega morada lahko dozdevale verjetne, kajti tisk in vodstvo jo dosledno varujeta pred »škodljivimi« prilikami. Ne samo, da ji ni znana vsebina govora predsednika Tita po vrnitvi s potovanja po državah Azije in Afrike, da ne ve za proteste državnega sekretarjatsa za zunanje zadeve Jugoslavije v zvezi s pretenziji na dele našega ozemlja in podpiranosti komunističnih čustev, temveč tudi konkretnem primeru Kjulovskemu še na misel ni prišlo, da bi moral posejati svojim bralcem, preden pride na dan z obožobami, kaj je ta »inkriminirana« jugoslovanska delegacija urav za prav sploh trdila.

Seveda pa bi se arto, če bi se spustil v tako, edino politično diskusijo, moral odredi, če svojemu vodnemu zločnemu ironiziranju in duhovidenosti imperalistične propagande v zvezi z našimi prihodnjimi ukrepi. Zakaj predsednik Tito je pred sto tisoč poslušalcev objavil urbi et orbi — potem takem tako vzhodu kot zahodu — da ne bomo več molče prenašali laži in klevet, temveč jih bomo razkrivkavali javno, če bo potrebno tudi na mednarodnih tribunah.

Seveda mora taka odločitev zaboleti tiste, katerim prizadeva njena uresničitev neprijetne udarce, zlasti v oči svetovnega delavskega gibanja, katerega oči niso zavzame, niti usesa zamašena, in ki zna samostojno — brez tujega dočiranja — presojati in razločevati ljulko od pšenice.

Razumljivo je samo ob sebi, da nikoli ne bomo privolili v nenačoprazen položaj, v katerega bi nas hotelo potisniti države tako imenovanega socialističnega tabora. Za nas naj bi veljalo, da zastrupljamo mednarodno združje prav v trenutku, ko Vzhod in Zahod iščeta stične točke in podvzema praktične korake za razvedritve tega oročja. Njihovih 4000 članov, izjav in radijskih oddaj, v katerih neosnovano napadajo Jugoslavijo, pa očitno teži k umiritvi te napetosti. Njihove laži sidiijo v okvir »ideoloških diskusij«, naše poudarjanje golih dejstev pa je »nemarksiistično« in »razbijajo enotnost mednarodnega delavskega in političnega gibanja«. S tako prakso »ideoloških diskusij« se seveda ne bomo nikoli strinjali »akum dvoživost«, »višjim marksističnim načelnost« se ne bomo nikoli potrejalih sploh pa, mimogrede rečeno, ne verujemo v moč in pomembnost enotnosti mednarodnih naprednih sil, ki o bili zavezana na temeljih takega dogajanja doslednosti, naprednosti in načelnosti. Taka enotnost bi stala na kaj majhnih nogah in sesula bi se ob prvem naletu vetra, pa naj bo hladen in pih z Zahoda ali topel in pih z Vzhoda (pri čemer si brez avtorjevega dovoljenja izposojam njegovo prispodobno, ki pa postavlja skora; na glavu dotedanje znanje o lastnostih vetra ter avtoritativno določa njihove temperaturo).

Ne da bi se sploh spuščali podrobneje v upravičenost načel, ki jih je Jugoslavija branila v Nizzi — zakaj vsebino in ton sestanka takega odgovora ne zasluži — sam ta članek nehoti »enkrat nepretrgno« potrjuje pravilnost trditve, ki je bila v Nizzi izrečena: da širjenje laži (kakor so te, objavljene v članku »Otačestvenega fronta«) ustvarja nezaupanje in sovraštvo med narodi.

VIDA HREŠČAK

Razprava o raketah

OD NAŠEGA STALNEGA DOPIJNIKA

RIM, 15. aprila (Po telefonu). »Naš namen ni, da bi s našo resolucijo vrgli vlado, kajti to bi bilo iluzorno z ozirom na trdno večino, ki je ima ob podpori monarhistov in fašistov, zlasti kar se tiče zunanje politike, hočemo pa prisiliti vlado, da javno pojasni svojo politiko in tako postavi oporišča in večino vsako pred svoje odgovornosti, če tudi da možnost, da se jasno zave nevarnosti sedanjega položaja.«

Ta ugotovitev, ki jo je med sinočno zunanje politično razpravo v senatu iznesel socialistični senator Lussu, je značilna tako za razpravo, ki se je razvijala v zunanje politični komisiji skupščine, kot za razpravo v senatu, ki bo trajala ves teden. Pellina zunanja politika uživa vsjo podporo desnih političnih strank, tako liberalcev kot fašistov in monarhistov, ki so se po združitvi obeh monarhističnih strank sedaj preimenovali v italijansko demokratsko stranko deloma pa celo tudi socialističnih demokratov, ki sicer ne odobravajo Pellinih newyorških izjav, kakor je med razpravo v zunanje politični komisiji skupščine dejal Saragat, zato pa so za ravnotežje sil, ki ga sicer ne pojmujejo v vojaškem smislu. Podobno se je v komisiji izrazil tudi republikanec Pacciaridi, ki je dejal, da je bila Pellina izjava v New Yorku sicer zgrešena in neresnična, v kolikor bi morda hotel s tem reči samo, da se bo vlada z vsemi sredstvi borila proti komunizmu. Pella je ves srecen zgrabil za rešilno vrvič, ki mu jo je na ta način ponudil Pacciaridi in potrdil njegovo »domnevo«. Pacciaridi, ki ima na svoji strani de del republikanske stranke, je zagovarjal tudi vladno stališče glede oporišč za vodene izstrelke.

Ob taki razpreditvi političnih sil Komunistična in socialistična opozicija v parlamentu res ne moreta storiti več kot opozoriti javnost na nevarnost, pred kakršno jo je postavila vlada s sporazumi o oporiščih za vodene izstrelke. Razprava v zunanje politični komisiji skupščine se je zaključila s Pellinim pojasnilom italijansko-ameriških sporazumov. Zunanji minister je dejal, da bodo stroške za postavitev oporišč ki bodo znašali okoli 300 milijard lir, nosile ZDA, da bodo atomske glave izstrelkov ostale pod ameriškim nadzorom, uporaba tega orožja pa je vezana na sporazumno odločitev italijanske in ameriške vlade.

Tudi za glavni očiitek opozicije, da sporazumi niso avtomatično izvajanje določb Atlantskega pakta in da morajo biti zato ratificirani v parlamentu, je vlada že našla izgovor v členu 3 sporazumov o Atlantskem paktu, ki govori o medsebojni pomoči držav članic in v dviiganju kolektivne obrambne skupnosti. Krščansko-demokratski in fašistični senatorji so že med večerajšo razpravo v senatu uporabili to opravilo, ko so zagovarjali Pellino zunanjo politiko. Komunisti pa so jim takoj odgovorili, da so pred desetimi leti, ko je parlament razpravljal o Atlantskem paktu, prav oni opozorili, da bi bilo možno ta člen sporazumov zlorabiti za vzpostavitev tujih oporišč na italijanskem ozemlju, toda te-

danji premier de Gasperi jim je svečano zagotovil, da v mirnem času Italija ne bo dovolila nikomur, da bi postavil svoja oporišča na njenem ozemlju. Komunisti imajo v tej razpravi sicer nekoliko težavno stališče, kajti iz vladnih in desnih klopi neprestano lete očitki, da so Italiji potrebna oporišča za vodene izstrelke zato, ker so taka oporišča v Sovjetski zvezi in nekaterih vzhodnoevropskih državah. Tega pa so nekoliko krivi tudi sami, kajti ne enkrat so se ponašali s sovjetsko premočjo na področju vodenih izstrelkov. Zato na te očitke lahko odgovarjajo le s splošno frazo: »zakaj pa se niste raje pogajali z Vzhodom, da bi se tam odpravila oporišča, namesto da ste jih prevzeli tudi vi«. Za razliko od komunistov so zavzeli socialisti odločno stališče proti oporiščem tako v Italiji kot na oni strani »železne zaves«, kakor je dejal generalni sekretar socialistične stranke Nenni v zunanje politični komisiji skupščine.

»Računajo, da se bo razprava končala konec tedna z glasovanjem o dveh predloženih rešitvah: komunistični in socialistični, pri katerem bo došla vlada seveda veliko večino. Prav zaradi tega socialisti niso hoteli. Vecchieletti je interpretacijo v skupščini spremitelj v resolucijo, da bi vladna politika ne doživela triumfa tudi v Montecitorio, kjer se bo zunanje politična razprava začela prihodni teden.

V zvezi z razpravo o vodenih izstrelkih je zelo zanimivo, da je šel obisk turškega zunanjega ministra Rustuja Zorlujia v italijanski prestolnici skoraj neopazno mimo italijanske javnosti in tudi tiska, ki je posvetil dogodku minimalno pozornost, čeprav Italija mnogo računa na to, da bo tudi Turčija sprejela ameriška oporišča za vodene izstrelke in tako rešila položaj Italije, da ne bo več edina od evropskih celinskih držav, članic NATO, ki so sprejele vodene izstrelke. V zaključnem komuniketu o obisku je govori le o krepitvi gospodarskih odnosov in o bližnjem obisku predsednika turške republike v Italiji. Hkrati je bil napavljen za 19. maj tudi obisk grške kraljevske dvoice.

Aca Stanovnik

Zasedanje v Vidmu

OD NAŠEGA STALNEGA DOPIJNIKA

TRST, 15. aprila (Po telefonu). Danes je bil v Vidmu prvi delavni dan zasedanja jugoslovansko-italijanske mešane komisije za obmejni promet na podlagi vladanskega sporazuma. O nekaterih vprašanjih so se danes dopolne delegati že načelno sporazumeli in so ustanovili tudi nekatere podkomisije, ki so popoldne še nadaljevale s delom, njihova naloga je zaključiti dogovore o vprašanjih, o katerih so se že sporazumeli.

Prvi sestanek je bil že večeraj ob navzočnosti izrečno velikega števila novinarjev, radijskih in televizijskih reporterjev, za katere sta oba načelniki komisij pripravila posebne izjave. Opolnočeni minister Karel Forte je med drugim izjavil, da so določila sporazuma, ki je bil podpisan 20. avgusta 1955 dokazala, da so v skladu s potrebnimi prizadevanji prebivalstva na obeh straneh meje. To najbolje kaže 19 milijonov prehodov od podpisa sporazuma do danes. Izrekel je zahvalo obmejnemu organu obeh držav in zaželel zasedanju uspeh. Načelnik italijanske delegacije velepoklanik Vitaliano Confaloniere pa je dejal, da prvi predsedujoče zasedanju te stalne komisije, ki je že osmo in poudaril politični pomen sporazuma, ki služi tudi kot sredstvo za okrepitev odnosov med obema državama. Omenil je, da je bilo doslej izdanih z obeh strani 200.000 propustnic in izrazil željo, da bi tudi sedanje zasedanje predstavljalo nadaljnjo etapo k dosegu namena, ki sta si ga obe vladi postavili ob podpisu sporazuma.

Tržaški kakor tudi videmski in beneški tisk posveča zasedanju veliko pozornost in naštevajo vrsto vprašanj, o katerih bo

Sklepi grške vlade

Atene, 15. aprila (AFP). Grška vlada je razpravljala o ukrepih za utrditev oblasti nove republike na Cipru. Veleposlanik Panamas, ki je bil navzoč na sestanku, bo odpotoval na Cipr in nadškofu Makkarlosu razložil, kaj misli grška vlada o organizaciji nove ciprske države. Sklenjeno je bilo tudi, da premier Karamanlis ne bo obiskal Italije zdaj spomladi, ampak letoš jeseni, ker boste kralj Pavle in kraljica Frederika 19. maja odpotovala na uradni obisk v Rim.

Opozorilo romunskim umetnikom

Bukarešta, 15. aprila (Tanjug). Romunske umetnike, posebno slikarje in kiparje, so opozorili, naj se v svojih delih dosledneje držijo socialističnega realizma. Do tega opozorila je prišlo po mednarodni razstavi uporabne umetnosti i socialističnih držav v Moskvi, kjer je bila zastopana tudi Romunija.

Poročilo o prevzemu »Ostrve«

Praga, 15. aprila (Tanjug). Prški časopisi so objavili na prvih straneh poročila in fotografije iz Pulja o prevzemu ladje »Ostrava«, ki je bila izdelana v puljski ladjedelnici za čkoslovsko trgovinsko mornarico. »Ostrava« je šesta in doslej največja in najhitrejša ladja čkoslovške trgovinske mornarice.

komisija razpravljala. Med temeraj ob navzočnosti izrečno velikega števila novinarjev, radijskih in televizijskih reporterjev, za katere sta oba načelniki komisij pripravila posebne izjave. Opolnočeni minister Karel Forte je med drugim izjavil, da so določila sporazuma, ki je bil podpisan 20. avgusta 1955 dokazala, da so v skladu s potrebnimi prizadevanji prebivalstva na obeh straneh meje. To najbolje kaže 19 milijonov prehodov od podpisa sporazuma do danes. Izrekel je zahvalo obmejnemu organu obeh držav in zaželel zasedanju uspeh. Načelnik italijanske delegacije velepoklanik Vitaliano Confaloniere pa je dejal, da prvi predsedujoče zasedanju te stalne komisije, ki je že osmo in poudaril politični pomen sporazuma, ki služi tudi kot sredstvo za okrepitev odnosov med obema državama. Omenil je, da je bilo doslej izdanih z obeh strani 200.000 propustnic in izrazil željo, da bi tudi sedanje zasedanje predstavljalo nadaljnjo etapo k dosegu namena, ki sta si ga obe vladi postavili ob podpisu sporazuma.

AUGUSTA (Georgija) 15. aprila. (Reuter). Predsednik ZDA Eisenhower je danes sporočil, da je John Foster Dulles odstopil s položaja ministra za zunanje zadeve. Eisenhower je prebral to sporočilo na posebni tiskovni konferenci, ki jo je sklical v polni rezidenči v Augusti v državi Georgiji. Predsednik ZDA je dejal, da je sprejel Dullesov odstop. Prisomnil pa je, da je zaprosil Dullesa, naj mu še naprej pomaga kot svetovalec za zunanjo politiko. Medtem pa so zdravniki, ki so pregledali Dullesa po vrnitvi s Floride v Washington, sporočili, da je Dulles morda zbolel za rakom v vratu. Takoj so začeli s prvimi znanjimi obsevanji z rentgenskimi žarki tega dela telesa. Kar zadeva prejšnje obolenje za rakom v želodcu, je v zdravniškem sporočilu rečeno, da se to stanje ni spremenilo in da trenutno ni indikacij za novo zdravniško posejevanje. Predsednik ZDA Eisenhower je na tiskovni konferenci tudi dejal, da bo vršilec dolžnosti šefa State Departmenta CHARLES W. HERBERT nastopil ZDA na konferenci zahodnih ministrov 29. IV. v Parizu ter na konferenci zunanjih ministrov Vzhoda in Zahoda 11. V. v Ženevi, ne glede na to ali bo Herber imenovan za šefa State Departmenta ali ne. Eisenhower je pripomnil, da se bo Herber udeležil obeh konferenc zato, ker pozna vse gradivo in priprave. Na sliki: Bivši ameriški, zunanji minister Dulles se je moral po vrnitvi s Floride, spet zaeti zdravit. Vidimo ga po prihodu v bolnišnico »Walter Reed« v Washingtonu.

Zasedanje jugoslovansko-italijanske komisije za obmejni promet v Vidmu v palači »Beigrado«

Afriški dan svobode

V govoru pred proslavo afriške dneva svobode je Nkrumah izrazil pripravljenost iti naprej z vsemi afriškimi rodoljubi, ne z orožjem, marveč z ideali, odločnostjo in pogumom

AKRA, 15. aprila (Reuter). V Akri, glavnem mestu Gane, so danes slovesno praznovali »afriški dan svobode«. Ob tej priložnosti je izšla serija jubilejnih znamk, v kinematografih pa so predvajali prigodne filme. Na programu je tudi velika baklada.

Premier Gane Nkrumah je izjavil, da se vsaka neodvisna afriška država bori z navarstvom pred morebitno agresijo, dokler bo na afriški celini eno samo kolonialno oporišče. V govoru, ki ga je imel po radiju pred proslavo »afriškega dne svobode«, je Nkrumah izrazil pripravljenost iti naprej z vsem, afriškimi rodoljubi ne z orožjem, ampak z ideali, odločnostjo in pogumom. »Afriški pripada Afričanom in čeprav so se Evropejci naselili na tej celini že pred dvema ali tremi generacijami jim to ne daje pravico lastništva«, je izjavil na koncu Nkrumah.

Vmešavanje Vatikanu v politiko

Rim, 15. apr. (Tanjug). Vatikan je objavil dekret, ki katoličanom prepoveduje sliherno posredno ali neposredno sodelovanje s komunisti na političnem in upravnem področju. Čeprav se ne nanaša samo na Italijo, menijo politični krogi, da je njegov glavni pomen v tem, da neposredno posega v politično življenje dežele. Socialistični »Avanti« ga je davi označil za hudov vmešavanje Cerkev v politiko, kar bo znova sprožilo problem odno-

sov med Cerkvijo in državo. S tem odokom, pravi list, hočejo katoličanom vzeti svobodo, da bi volili svoje predstavnike v politične in upravne organe, v katerih bi morali sodelovati s komunisti.

Do intervencije Vatikanu je prišlo zdaj, pred volitvami v sileško avtonomno zbornico. Volitve naj bi bile v juniju in v vatikanski dekret naj bi konkretno onemogočil ponovno zmago predsednika sileške vlade Milazza, čigar nova stranka bi s podporo levčarskih strank nedvomno dosegla večino v novi zbornici.

Podoben odlok je izdal pred splošnimi parlamentarnimi volitvami jani v maju tudi italijanski episkopat. S papešvim pečatom je dobil sedanji odlok načelen pomen za vso Cerkev. V Italiji so si z njim pridobili neno izključno podporo le demokrščanska stranka in njen zavezniki.

Povečanje rad'aktivnosti v Angliji

London, 15. aprila (AP). Mešene preiskave navzočnosti radioaktivnega stroncija 90 v padavinah so zabeležile doloceno povečanje v poletnih mesecih lani — je izjavil britanski notranji minister Butler. Pripomnil je, da je težko reči, kateri izmed številnih činitelev, je kriv za omenjeno povečanje. Vsekakor — je dejal Butler — smo zdaj blizu ravni, ki bi lahko povzročala zaskrbljenost za človeško zdravje. Po mnenju znanstvenikov izvirajo večje količine stroncija 90 iz poskusov z jedrskim orožjem in so krive za povečanje obolenj levkemije.

PREDVOLILNA KAMPANJA V AVSTRALI

Boj za vpliv v gospodarstvu

Vodstvi obeh koalicijskih vladajočih strank bi radi podredili državni sektor v gospodarstvu lastnemu vplivu

DUNAJ, 15. aprila (Tanjug). Vodstvi obeh koalicijskih vladajočih strank v Avstriji v sedanjih predvolilni kampanji vse bolj जोष्टrujeta propagandistični boj proti zelo močnemu državnemu sektorju v gospodarstvu. Vsaka stranka bi rada podredila ta sektor lastnemu vplivu.

Državni sektor obsega na primer 99,6% vse proizvodnje železove rude, 99,4% železa, 93% jekla, 90% valjanega materiala, 94,9% nafte, itd. Zato je razumljivo, da ima ta sektor odlično vlogo pri gospodarskem razvoju Avstrije. Ta sektor namreč oskrbuje in usmerja razvoj zasebne industrije, ki obsega nad 4000 podjetij in zaposluje nad 450.000 delavcev in uslužbenecv.

Cu En Laj je priredil banket na čast Pančen lame — »Žen Min Zi Bao« piše, da se v nekaterih delih Tibeta upor nadaljuje

PEKING, 15. aprila. Agencija Nova Kitajska poroča, da je kitajski premier Cu En Laj priredil sinoči banket na čast vršilca dolžnosti predsednika pripravljalnega odbora za avtonomijo Tibeta Pančen lame in da sta ob tej priložnosti govorila Cu En Laj in Pančen lama.

Po Cu En Lajevih besedah so Pančen lama in drugi člani pripravljalnega odbora zmeraj podpirali kitajsko vlado. Tibetanska reakcija je v sporazumu s imperialisti zbrala uporniške bande in začela vojaški upor. Cu En Laj trdi, da je ta upor v glavnem že zatrt. Kitajski premier je tudi izrazil prepričanje, da bo »pod vodstvom KP Kitajske, osrednje vlade in predsednika Mao Ce Tungja ter s pomočjo kontrolnih vojaških odborov v raznih krajih Tibeta pripravljalni odbor gotovo uresničil svoje naloge in hitro prispeval k narodni avtonomiji v Tibetu«.

Voditelji katoliške ljudske stranke propagirajo »svobodo zasebne lastnine« in bi radi likvidirali državna podjetja s prodajo ljudskih delnic po 500 in 1000 šillingov. Podobno gibanje se je pojavilo v Nemčiji in ZDA in ima namen odvrniti pozornost delavskega razreda od boja izkoriščevalskemu sistemu. Tako naj bi pritegnili zanimanje določene

je. Skupaj z vsem tibetanskim ljudstvom izražamo globoko zaskrbljenost nad usodo Dalaj lame... Pančen lama je rekel, da tibetansko ljudstvo z vsemi silami podpira odredbo kitajskih oblastev o razpuštanju krajevne tibetanske vlade ter zatiranju upora. Tibetansko

Peking objublja avtonomijo

Cu En Laj je priredil banket na čast Pančen lame — »Žen Min Zi Bao« piše, da se v nekaterih delih Tibeta upor nadaljuje

PEKING, 15. aprila. Agencija Nova Kitajska poroča, da je kitajski premier Cu En Laj priredil sinoči banket na čast vršilca dolžnosti predsednika pripravljalnega odbora za avtonomijo Tibeta Pančen lame in da sta ob tej priložnosti govorila Cu En Laj in Pančen lama.

Castro v ZDA

New York, 14. aprila (Tanjug). Kubanski premier Fidel Castro je začel danis 11-dnevni zasebni obisk v ZDA kot gost nekaterih ameriških časopisnih ustanov in univerz. Dejstvo, da State Department ni izkoristil tega zasebnega povabila, da bi dal obisku uradni pečat, poluduralo tolmajoči v Washingtonu z zadržanostjo ameriške vlade do prihoda novega režima na oblast v začetku leta. Kljub temu se State Depart-

ment ni povsem omejil od tega obiska. Zagotovil je Castrou posebno varnost, podpredsednik Nixon in Herter pa mu bosta priredila neuradni večerji.

V Washingtonu pričakujejo, da bodo ob tej priložnosti govorili o politiki kubanske vlade do ZDA ter o načrtih za določene notranje gospodarske spremembe na Kubi, posebno tiste, ki bi lahko prizdele ameriške zasebne investitorje.

DELO RDEČEGA KRIŽA NA DOBROVI

Nedavno so na občinski konferenci občinskega odbora Rdečega križa za občino Dobrovo pri Ljubljani...

Prav tako so na občinski konferenci predvajali in dva tednja za vsako mesno mladino...

Občinski ljudski odbor na Vrhniki gradi stanovanjsko stavbo za zdravstvene delavce. V njej bodo poleg treh družinskih stanovanj tudi prostori za sanice.

S P O R T Vzlic dobri igra izločeni

Dvorana Courbertrij v Parizu je bila te dni prizorišče tretjega velikega namiznotenjskega turnirja...

gostovnja manj uspešni v moških parih sta bila Hrubud in Vogrine...

Uhogi studenček...

Ze lani nekoč, ko je bil naš rožniški hrib ves v zelenem in tako mikaven za beg pred mestnim direktorjem tik pred nosom...

Jeseniske žene o svojih problemih

Z občinske konference Zveze ženskih društev

Nedavno je bila na Jesenicah letna občinska konferenca Zveze ženskih društev...

zapolene Tu bi naj bilo glavna torišče delovanja stanovanjskih skupnosti, vendar je bilo tudi na tej konferenci...

delovne sile, vendar se tudi tu obeta izboljšanje, ker je bil ustanovljen poseben zavod za zaposlovanje dela manjzmožnih oseb...

Zagorje

Izlet otrok na Cebinovo. — 18. aprila bodo organizirali izlet na Cebinovo...

Hotedrčica

Kmetijsko-gospodarska šola v Hotedrčici pri Logatcu je zaključila letošnje šolsko leto.

Govorja je bilo tudi o mnogih drugih problemih. Težave so pri zaposlovanju ženske delovne sile...

Naš Rožnik je vreden mnogo več kakor ga znanje ceniti Ljubljanki prav bi bilo, da bi ga bolj varovali kakor ga...

Dolenjske Toplice

Prosnetno društvo je ponovilo na svojem odru Marinčeve komedije o komediji. Kakor premiera, tako je tudi repriza zelo dobro izpadla...

Revolucija Sinjega galeba je v kratkem času že drugi uspeh prizadete gledališče mladim pri Svobodi-Centerski igro je režiral Ivica Jarc.

NOVICE IZ TRBOVELJ

Bratovščina Sinjega galeba je v kratkem času že drugi uspeh prizadete gledališče mladim pri Svobodi-Centerski igro je režiral Ivica Jarc.

nastop združenih pevskih zborov. Med 12. in 15. ura bo menadski koncert v izvedbi po vsej Jugoslaviji znane delavske godbe...

Vzgojili so 100 voznikov

Z občnega zbora Avto-moto društva v Cerknici

Avto-moto društvo v Cerknici je lani priredilo vrsto tečajev v Cerknici, Rakeku, Novi vasi in Cajnarjih. V Cerknici in na Rakeku sta tečaja že končana...

Take nameravajo prirediti tudi letos. Dokaj uspešna je bila propagandna ocenjevalna vožnja motoristov, ki so jo priredili na dan mladosti...

Prometne nesreče

V nedeljo ob pol 12. uri zvečer se je pripetila na ovinku ceste v Doljem Zemonu pri Ilirski Bistrici smrtna nesreča.

DROBNE IZPOD BOHORJA

Volivci Drenske rebri in Lesičnega so predlagali, naj bi se krajevna odbora v obeh krajih združila, češ da bi bilo potem delo bolj uspešno.

POŽAR V AMBULANTI

V ponedeljek v poznih večernih urah je nenadoma izbruhnil požar v ambulanti Materinskega doma na Viču v Ljubljani.

Drago O se je peljal s motoristom kolegom po cesti iz Kranjske gore proti Jesenicam. S seboj je imel tudi sopolnika. Ko je vozil skozi Hrušico v ovinek z neprijetno histozijo in pri tem rezal ovinek in se je zalezel z vso silo...

POŽAR V AMBULANTI

V ponedeljek v poznih večernih urah je nenadoma izbruhnil požar v ambulanti Materinskega doma na Viču v Ljubljani.

Jesenice

Pretekli teden je razstavljal v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah akademski slikar Albin Polajnar, ki živi in ustvarja v Bohinjski Bistrici.

PADEL JE Ž VOZA

Okrog 11. ure se je večerj smrtno onesrečel 61-letni Alojz Klečnik doma iz Podvrha pri Sevnici. Vzprejo je vozil gnojno kadijo.

Nenavadna nesreča

Včeraj se je pripetila v Sempertu pri Gorici nenavadna nesreča 19-letni avtomobilist Franc Štučar doma iz Gradišča je popravil traktor kmetijske zadruge. Nebo ko je končal popravila, ni na precej nenavadno in neprijetno način hotel prekusiti traktor. Vzel je verigo lo privezal za železni kavelj stare vojaške utrube in jo pripeljal za zgornji priključek traktorja.

Kmetijska zadruga v Lesičnem gradi poslopje za skladišča, poljedelske stroje, vozila in drugo.

Kmetijska zadruga v Lesičnem gradi poslopje za skladišča, poljedelske stroje, vozila in drugo. Doslej so imeli zaradi pomanjkanja skladišč precej težav. Zadruga se udi zaveda da bo morala povečati prizadevanja za ekonomično izrabo...

RENČE

Pred kratkim so v Renčah ustanovili prvo šolsko zadrugo na Goriskem. Ustanovnega občnega zbora so se udeležili poleg številnih učencev tudi zbornikovi oblasti in raznih organizacij Kmetijska zadruga v Renčah je dala šolji že pred dve letoma zemljišče na katerem se bodo člani zadruge učili in usposabljal za bodoče kmetovalce.

V četrtfinalu pa so naši igralci nato dosegli slabše rezultate, čimer pa nikakor ne mislimo da fazočarili. Uspešen je bil samo Markovnik II. ki je zlatka porazil bivšega svetovnega prvaka Angličana Leacha 3:0 (21:8, 21:9, 21:10). J. Vojnina 3:0 (21:13, 21:13, 21:15). V finalu se je naš igralec spoprijateljil z najboljšim namiznotenjskim igralcem sveta (iz Ijume Kitajcev) pomeril se za naslove mednarodnih prvakov Francije. Udeležba je bila odlična, presenečen je bil, kot že slepa ne.

Turnir v Moskvi

V nadaljevanju mednarodnega lahoveškega turnirja v Moskvi so igrali VII. koležniki: Bronstein, Simagin, remi, Spaski - Vasilev, 1:0. Milev - Portis remi, Smislov, Larsen, remi, Olafsson, Filip, Remi, Aronin - Lutikov, prek. prekinje partije iz prej njih kol: Larsen - Bronstein 0:1 Olafsson - dr. Filip remi, Vasilev - Aronin remi, Simagin - Portis remi.

Francoski košarkarji na GR

Na povratku s pokalne tekme v Beogradu se bodo košarkarski prvaki Francije, ekipa Charleville, drevo ustavili v Ljubljani in ob 20. uri v veliki dvorani odigrali prijateljsko tekmo z ekipo Olympie. V francoskem moštvu nastopajo štiri državni reprezentanti mimo teh pa so tudi vsi ostali veliki mojstri z žogo pod kožo, take da bo ta prireditelje res lahko zadovoljila še take košarkarske in športne gurmane.

SLOVENSKI NOGOMETASI DOMA IN DRUGOD

iz pisarne nogometne podzveze Ljubljane smo zvedeli, da leto pripravljajo zanimiv nogometni spored v našem mestu. V soboto, 18. t. m., ob 18.15. bo na stadionu Ljubljane v Šiški pripravljen zanimivo srečanje med mestnimi reprezentancama Maribor in Ljubljana. Maribor, ki doslej sreča že večkrat. Nogomet v teh srečanjih je doslej že vselej zadovoljivo ljubitelje žoge. Vsi kaže, da bo tudi tokrat tako. Sar so se mariborski igralci nameravali kljub zelo dobri pripravi za gostovanje v Ljubljani. Podvezni kapitan Alojz Joz je po tekmi Odredil: Ljubljana doleži ljubljanski reprezentanci.

Atletski m'ing Ljubljana

ZAK Ljubljana razpisuje za nedeljo, 26. aprila otvorilni atletski m'ing. Na sporedu so naslednje discipline: Moskli - 110 m ovire 100 m, 400 m, 1000 m, 3000 m 4 x 100 m višina, daljina, krogi, disk, Zenske - 30 m ovire, 100 m, 600 m, 1 x 100 m viš na, daljina, krogi, disk. Prijave je treba poslati do 30 aprila z navedbo priimka, imena startno disciplino pri starejših in miških mladincih ter mladincih po letu. Prijaviti mora tudi ekipa. Tekmovanje bo v proslavo 40-letnice KPJ in SKOJ.

Inž. Nace Perko - 70-letnik

Te dni so ožji sodelavci in prijatelji slavili 70-letnico enega najzaslužnejših planinskih delavcev v Sloveniji in Jugoslaviji inženirja, ki ga pozna, bi verjel, da je že te dni nalozil sedmi kriz na svoja ramena. Po rodu Dolenjec je študiral v Novem mestu in v Prazi diplomiral za inženirja. Po psvojedvi je bil zaposlen v Projektivnem inženirstvu. Za svoj bogat življenjski potep je kot ročica vstopil v vojsko, ki ga v prvi svetovni vojni priložnostno pripeljal na bojišče v Italiji. Po vojni je bil zaposlen v Projektivnem inženirstvu. Za svoj bogat življenjski potep je kot ročica vstopil v vojsko, ki ga v prvi svetovni vojni priložnostno pripeljal na bojišče v Italiji. Po vojni je bil zaposlen v Projektivnem inženirstvu.

MEDFAKULTETNO PRVENSTVO V MALEM ROKOMETU

Na novem igrišču pod muzejem NOB se je začelo prvenstvo ljubljanske univerze v malem rokometu. Osem ekip je razdeljenih v dve skupini, zmagovalci pa se bošta pomerila v finalu. V I skupini je gradbena porazila pravno 3:1:0. agronomski na VSTV 2:1:0. gradbena pa je bila nato uspešna zmagala proti VSTV v 13:12. V II skupini je ekonomska porazila tekstilno 18:13. strojna ter ekipa Studentskega naselja pa se še nista omerili. M. Z.

V MEKAKAJ VRSTAH

Podaljšek žičnice na Kravcu. Pred kratkim je bilo v Kranju posvetovanje zastopnikov raznih zainteresiranih organizacij, predvsem Gorenjske turistične zveze, na katerem so proučevali možnosti za podaljšanje že obratojuče žičnice do vrha Kravca. Splošno mnenje je bilo da bi bila taka zamisel v veliki korist smučarjem pozimi in turistom ter planincem poleti. Stroški za to dodatno gradnjo bi znašali okrog 10 do 12 milijonov dinarjev. Precej dela pri novem objektu bi se dalo opraviti z delovnimi brigadami. (J-K)

V Smartnem pri Litiji so v nedeljo izvedli spomladanski kros, ki se ga je udeležilo skoraj 200 pripadnikov Partizane in solske mladine. Najhujše je bilo za prva mesta med mlajšimi tekmeči, ki so se srčno borili za vsak meter proge Skoda. da organizacija ni bila povsem dognana. Pri najmlajših sta na 200 m zmagala Adamlje in Leskovec, pri pionirskih in mladinskih Marj in Kirnova, pri članih (2000 m) Rozina, pri članicah pa (800 m) Kremzarjeva.

V XIV. kolu I. razreda NPL

so bili nazadnje doseženi naslednji izidi: Litija - Duplica 3:0, Javornik - Ilirija 0:3, Bela krajina - Olympia 2:6, Kamnik - Ljubljana II. 0:0, in Poštar - Domžale 3:3. Na tabeli vodi Ilirija s 17 točkami pred Litijo (16), Domžalami (15), Kamnikom (14) itd. Ljubljanskim moštvi tekmujeja izven konkurence; Ljubljana II je zbrala 20, Odred II pa 16 točk. (I. V.) Ljubljanska rokometna reprezentanca bo imela v bližnjih prazničnih dnevih vrsto srečanj. Ekipi bodo igrali v Beogradu, Litiji in Slavonski Brodi. Na nastopih pretekli mesec proti Reki. V ponedeljek 20. t. m. bodo Ljubljanci nastopili v Piranu proti izbrani ekipi Solskega podzveza. 1. maja bo na Reki povratno srečanje z reško reprezentanco. Moška ekipa pa bo nastopila še 2. in 3. maja na turnirju okrajnih reprezentanc iz vse Slovenije v Ajdovščini. Ligaško moštvo Odreda je večeraj v prijateljski nogometni tekmi premagal ustrezno enakostorico Ljubljane 2:1. (J-K)

Košarkarice Crvene zvezde so na oovratku iz Moskve igrale prijateljsko tekmo z letošnjim državnim prvacom SKZ, ekipo ŽTK iz Rise. Domaške so zmagale 68:48.

Za letošnje mednarodno kolesarsko dirko po Jugoslaviji, se je pripravila tudi ekipa Zahodne Nemčije. To je enajsta država, ki je odobrila svojo udeležbo. Organizatorji pričakuje se prijave Madžarske Avstrije in Romunije. Na kvalifikacijskih tekmah za prvenstvo Jugoslavije, teniske reprezentance in slovenski moštvo so v sklopu tekmovanja v dnevih Skul izgubili dve tekmi. Splittani Pili se je premagal 6:1, 6:1, 6:2, Beograđcani Nikolji 6:1, 6:1, 6:2, 6:4. Amiznotenitski dvojec med Anglijo in ZDA se je končal neodločeno 4:4.

Rokometisti beogradske Crvene zvezde so odpravili na dvotedensko turnejo po Tunisu.

PLAVALNO PRVENSTVO POD STREHO

Zeleznariški plavalni klub Ljubljana priredi v nedeljo dopolnno, v počastitev dneva železnarstva in 40. obletnice ZKJ slijsko slovensko prvenstvo v ljubljanskem bazenu. Plavalci bodo v dnevih srečanja še mudijske tekme klubov in 40. obletnico ZKJ. Prireditelji so za ugod v 40 obletnico klubov in 40. obletnico ZKJ. Prireditelji so za ugod v 40 obletnico klubov in 40. obletnico ZKJ. Prireditelji so za ugod v 40 obletnico klubov in 40. obletnico ZKJ.

KOLEDAK
Cetrtek, 16. aprila: Božislava.

Dne 16. aprila 1950 je bil začetek
glošne stavke železničarjev Ju-

Ing. Emil Machnigal - Ožbit in
Andri Macarol - Murgelj, če-

Za inž. agronomije je z odličnim
uspehom diplomirala Alenka Rus-

Ing. Pečnikar Branki iskreno
čestitamo za diplomno na Agro-

Na FAGU je diplomirala za inženirja
agronomije Edna Nantičič. Kolegi

Zdravstveni dom RUDNIK:
Dr. Velikonja Tine, Rudnik 80,

Zdravstveni dom MOSTE:
Dr. Kikelj Nada, ZD Moste, Krel-

Zdravstveni dom SISKI:
Dr. Jenko Rozalija, Cernetova 31,

Zdravstveni dom BEZIGRAJ:
Dr. Tigar Ljudez Veselova 19, tel. 21-966.

Zdravstveni dom VIC:
Dr. Stane Grapar, Kogejeva 5, tel. 21-312.

Oftalmološka sekcija SZD bo
imele dne 17. aprila 1950 ob 19. uri

Društvo za raziskavanje jam
Slovenije ima svoj redni občni

Nevropsihistična sekcija SZD
prireja v torek, 21. aprila 1950, ob

Dnevni red:
1. Dr. Janko Kostnapfel: Psiho-

2. Organizacijsko vprašanje v
Zvezi s 1. kongresom nevropsi-

3. Volitve novega odbora sekcije.
4. Razno.

Na sestanku vabimo vse člane
sekcije pa tudi druge tovarše, ki

PLEZALNA SOLA - Alpinistični
odsek »Univerza« pri Akademijskem

CEBELARJI: Najceneje in naj-
kvalitetnejše panje vsih vrst in

RENDEZ-VOUS družabne pesne
zabave željnih Ljubljancev in

»RADIOGLAS«. Borštnikov trg 1
izvršuje popravila vseh vrst radio-

Na podlagi uredbe o potrjevanju
šolskih učbenikov in priročnikov

razpisuje učbenika:
1. Strojeplasje za ekonomske in

2. Temeljni družbene in državne
ureditve FLRJ za ekonomske šole.

Razpisana učbenika morata
ustrezati glede snovi same, njene

Pisci, ki se bodo udeležili natečaja,
morajo najkasneje 10. 30. aprila t. l. sporočiti

Rokopis razpisnega učbenika pod
št. 1 predložite komisiji v 3 izvodi

Sporočamo žalostno vest, da nas
je nenadoma zapustil naš dragi mož,

DRAGO JUKIČ
sofer

Pogreb dragoga pokojnika bo v
petek, 17. aprila 1950 ob 15. uri

Sporočamo žalostno vest, da je v
torek, 14. aprila 1950 nenadoma

Jože Umek-Zepi
nosilec Spomenice 1941, reda

Pogreb pokojnega borca, revolucionarja
in predvojnega komunista bo v petek,

Občinski komite ZKS TRBOVLJE,
OBČINSKI LJUDSKI ODBOR TRBOVLJE,

Sporočamo žalostno vest, da je v
torek, 14. aprila 1950 nenadoma

Občinski komite ZKS TRBOVLJE,
OBČINSKI LJUDSKI ODBOR TRBOVLJE,

Občinski komite ZKS TRBOVLJE,
OBČINSKI LJUDSKI ODBOR TRBOVLJE,

Občinski komite ZKS TRBOVLJE,
OBČINSKI LJUDSKI ODBOR TRBOVLJE,

Občinski komite ZKS TRBOVLJE,
OBČINSKI LJUDSKI ODBOR TRBOVLJE,

Občinski komite ZKS TRBOVLJE,
OBČINSKI LJUDSKI ODBOR TRBOVLJE,

Občinski komite ZKS TRBOVLJE,
OBČINSKI LJUDSKI ODBOR TRBOVLJE,

Občinski komite ZKS TRBOVLJE,
OBČINSKI LJUDSKI ODBOR TRBOVLJE,

Občinski komite ZKS TRBOVLJE,
OBČINSKI LJUDSKI ODBOR TRBOVLJE,

SREBI VAS MED PRSTI NA
GAH? Imate boleče razpoke? Vse-

GLEDALISKA
DRAMA

Cetrtek, 16. aprila, ob 18:30: Shake-
speare: »Kralj Henrik V.« - za

Petek 17. aprila, ob 19:30: Kozak.
»Punka«. Abonma G. (Preostale

Sobota, 18. aprila, ob 19:30: Kozak.
»Punka«. Abonma H. (Preostale

Nedelja, 19. aprila, ob 19:30:
»Obojnice«. »Ozri se v gnevu! Iz-

Cetrtek, 16. aprila, ob 19:30: Pro-
kofjev: PEPELKA. Abonma red

Petek 17. aprila, ob 19:30: Čajkov-
ski: EVGENIJ ONJEGIN. Abonma

Sobota, 18. aprila, ob 19:30: Pro-
kofjev: PEPELKA. Abonma red

Nedelja, 19. aprila, ob 19:30:
»Obojnice«. »Ozri se v gnevu! Iz-

Znameniti finski basist Kim Borg
bo v nedeljo, 19. t. m. gost v naši

Nedelja, 19. aprila, ob 17. uri: N.
Simončić: »Zmešnjava«.

Sobota, 18. aprila, ob 17. uri: N.
Simončić: »Zmešnjava«.

Torek, 21. aprila, ob 20. uri: Izven.
Proslava 40. obl. K.F.J. Potrč,

Sreda, 22. aprila, ob 19. uri: Izven.
KONCERT Glasbene šole iz Kra-

Sobota, 25. aprila, ob 20. uri: Izven.
»POKAZI KAJ ZNAS«. Prijreja

Sobota, 16. aprila, ob 20: Ratti-
gan: »Ločene mize«. Izven.

Nedelja, 16. aprila, ob 19:30: uri:
Goedrich - Hackett »Dnevnik

Sobota, 18. aprila, ob 19:30: uri:
Goedrich - Hackett »Dnevnik

Nedelja, 16. aprila, ob 19:30: uri:
Goedrich - Hackett »Dnevnik

Ob 20: Držič. »Triptič de Utočje«.
Izven. (Triptič - France Prešer-
nik).

Ob 20: Držič. »Triptič de Utočje«.
Izven. (Triptič - France Prešer-
nik).

Ob 20: Držič. »Triptič de Utočje«.
Izven. (Triptič - France Prešer-
nik).

Ob 20: Držič. »Triptič de Utočje«.
Izven. (Triptič - France Prešer-
nik).

Ob 20: Držič. »Triptič de Utočje«.
Izven. (Triptič - France Prešer-
nik).

Ob 20: Držič. »Triptič de Utočje«.
Izven. (Triptič - France Prešer-
nik).

Ob 20: Držič. »Triptič de Utočje«.
Izven. (Triptič - France Prešer-
nik).

Ob 20: Držič. »Triptič de Utočje«.
Izven. (Triptič - France Prešer-
nik).

Ob 20: Držič. »Triptič de Utočje«.
Izven. (Triptič - France Prešer-
nik).

Ob 20: Držič. »Triptič de Utočje«.
Izven. (Triptič - France Prešer-
nik).

Ob 20: Držič. »Triptič de Utočje«.
Izven. (Triptič - France Prešer-
nik).

Ob 20: Držič. »Triptič de Utočje«.
Izven. (Triptič - France Prešer-
nik).

Ob 20: Držič. »Triptič de Utočje«.
Izven. (Triptič - France Prešer-
nik).

Ob 20: Držič. »Triptič de Utočje«.
Izven. (Triptič - France Prešer-
nik).

Ob 20: Držič. »Triptič de Utočje«.
Izven. (Triptič - France Prešer-
nik).

Ob 20: Držič. »Triptič de Utočje«.
Izven. (Triptič - France Prešer-
nik).

Ob 20: Držič. »Triptič de Utočje«.
Izven. (Triptič - France Prešer-
nik).

Ob 20: Držič. »Triptič de Utočje«.
Izven. (Triptič - France Prešer-
nik).

Ob 20: Držič. »Triptič de Utočje«.
Izven. (Triptič - France Prešer-
nik).

Ob 20: Držič. »Triptič de Utočje«.
Izven. (Triptič - France Prešer-
nik).

Ob 20: Držič. »Triptič de Utočje«.
Izven. (Triptič - France Prešer-
nik).

Ob 20: Držič. »Triptič de Utočje«.
Izven. (Triptič - France Prešer-
nik).

Ob 20: Držič. »Triptič de Utočje«.
Izven. (Triptič - France Prešer-
nik).

Ob 20: Držič. »Triptič de Utočje«.
Izven. (Triptič - France Prešer-
nik).

SENTJARSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana - Mestni dom

Cetrtek, 16. aprila ob 20 uri: Bis-
son-Carré: »Maskarada«, veselo-

Sobota, 18. aprila ob 20: J. Ne-
stroy: »Utopljenca«, veseloigra z

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: F. Li-
pach: »Glavni dobiček«, veselo-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

KONCERTI
Konzertni nastop absolventov
Srednje glasbene šole v Ljubljani:

Breda Koch (violina), Sola prof.
Slavka Zimška in Tajana Bajžet

»Marša«, Sola prof. Felice Porto-
grandjeve) bo v četrtek, 16. aprila

Sobota, 18. aprila ob 20: J. Ne-
stroy: »Utopljenca«, veseloigra z

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: F. Li-
pach: »Glavni dobiček«, veselo-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Nedelja, 19. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

Sobota, 18. aprila ob 19:30: »Mas-
karada«, veseloigra z Gostozem-

RAZPIS
Razpisna komisija pri Okrožnem
sodišču v Kopru

Pogoji: dokončana nižja gimna-
zija ter popolno obvladaje stro-

Prijavitelj mora imati vsaj štiri
pripravljene, pa doslej nimajo stro-

Prošnje, kolikovega s 30 din in
življenjepisom ter spritvealom o

Prošnje, kolikovega s 30 din in
življenjepisom ter spritvealom o

Prošnje, kolikovega s 30 din in
življenjepisom ter spritvealom o

Prošnje, kolikovega s 30 din in
življenjepisom ter spritvealom o

Prošnje, kolikovega s 30 din in
življenjepisom ter spritvealom o

Prošnje, kolikovega s 30 din in
življenjepisom ter spritvealom o

Prošnje, kolikovega s 30 din in
življenjepisom ter spritvealom o

Prošnje, kolikovega s 30 din in
življenjepisom ter spritvealom o

Prošnje, kolikovega s 30 din in
življenjepisom ter spritvealom o

Prošnje, kolikovega s 30 din in
življenjepisom ter spritvealom o

Prošnje, kolikovega s 30 din in
življenjepisom ter spritvealom o

Prošnje, kolikovega s 30 din in
življenjepisom ter spritvealom o

Proš

LJUBISA RISTOVIC
IN DRAGAN MARKOVIC

(Nadaljevanje)

Toda na to ni odgovoril policijski direktor, temveč orožnik Spremo, poveljnik oddelka v Zenici; (na sodišču se je pojavil kot prič.)

Naslednja priča na procesu je bil orožnik Hanuš iz sarajevske policijske uprave, specialist za pisanje poročil z delavskih zborovanj. Sefi sarajevske policije so ga pošiljali delat zmedo na delavska zborovanja in mitinge. O tistem, kar je siljal in videl, je agent pisal provokatorska poročila, ki jih je uporabljala policija za zapiranje delavcev in znanstven nad njimi. Hanuš je poznal Djuro Djakovića kot znanega vodjo sarajevskih delavcev; večkrat ga je videl v Delavskem domu, na de-

demonstracijah l. 1919. Tedaj je obkčila vojska s topovi Delavski dom v Sarajevu, potem so pa agenti aretirali več ko sto delavcev.

Po zaslišanju nove »priče« — to je bil orožnik Smiljanec — je predsednik zaprosil glasovalca, naj prebereta poročila policijskih uprav; izdelale so jih našlaš za ta proces. (Ko so zapri-

Nezlomljiva zavest

veljnik imenoval za nadzornika. Avstrijske oblasti so se znašale zlasti nad Srbi, zato mi je poveljnik strogo ukazal, da jih ne smemo jemati na delo niti štiti. Nisem se dosti menil za njegov ukaz. Nekdo me je ova-dil, zato so me vrgli v zapor, madžarski častnik me je pa ho-tel takoj poslati pred naglo so-dišče in obsoditi na smrt. Po-veljnik je bil nekoliko mehkejši, pa me je poslal pred redno vo-jško sodišče. Po štirih mesecih ki sem jih prebil v preiskoval-nem zaporu, so me oprostil ob-tožbe.

V vojni nisem bil, ker me je zahtevala in obdržala kot strojnika tobačna tovarna v Sarajevu, kjer sem bil zapos-len tudi prej. Sicer sem bil pa že leta 1904 v zaporu, ker sem sodeloval v demonstracijah proti madžarskim grofom in gospodarstvom. (Tedaj je bil star Djuro 19 let. Dvajset-leten je postal aktiven član socialističnega gibanja.)

»V tem razglasu pozivate proletarij, naj nasilno zruši oblast v državi.«

»Sodišče ve zelo dobro in to je tožilec tudi posebno poudaril« v obtožnici, da sem pre-ričan, da pomenijo komuni-istične ideje edino rešitev iz revščine, v katero je potisnil kapitalizem človeštvo in naše narode.«

Spet se je zaslišal piskajoči tožilec tenor:

»Komunisti ne marajo ničesar narediti mirno, temveč hočejo povsod nasilje. Obto-ženi Djaković je z delom in vedenjem na sodišču pokazal, da si želi razrušitve naše dr-žave in dinastije. Zločinska dela komunistov so prisilila državno oblast, da je izdala za obrambo življenja države in njenih državljanov Obzano in Zakon o zaščiti države ter jav-ne ureditve, s čimer je pre-povedan komunizem v naši kra-ljevini.«

»Komunizma ni mogoče pre-povedati z dekretom.« je od-govoril Djuro. »Obtožujejo nas, da zagovarjamo diktator-ske metode, toda tudi ko pri-demo na oblast, bomo uporab-ljali prav take metode, ki so jih uporabljali vsi drugi raz-redi. Sicer smo pa mi tudi v Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev pod popolno dikta-turo, v kateri so vrgli 59 na-rodnih poslancev iz skupščine na temelju hotenja manjšine; imamo diktaturo, v kateri vla-dajo z izjemnimi zakoni.«

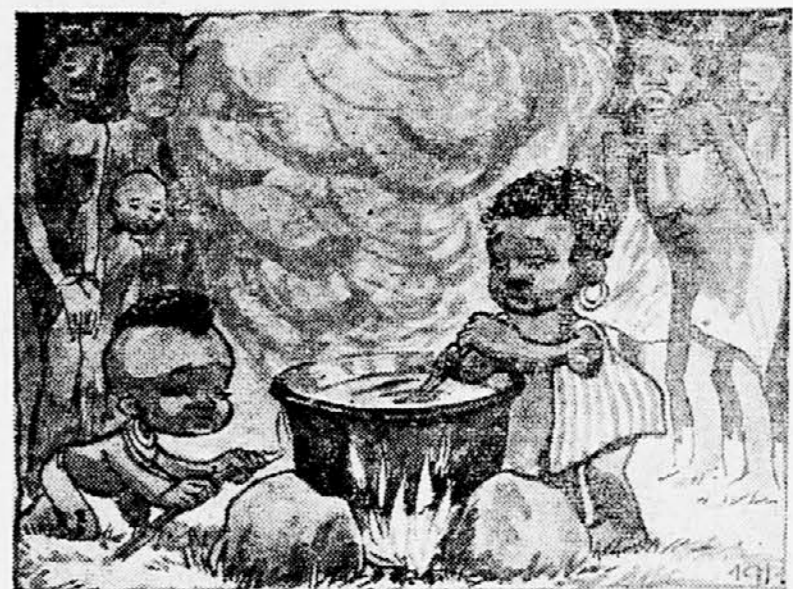
S tem odgovorom je Djuro spodnesel enega temeljnih to-žilčevih argumentov. Tožilec je čutil, da je izgubil poglav-iti boju na procesu, pa je ostro protestiral: »Zakaj je dovoljeno človeku na zatožni klopi propagirati komunistične ideje!«

Tajni del procesa so končali z branjem dokumentov z vukovarskega kongresa ter obravnavanjem organizacijskih zadev Komunistične partije.

Tudi ob tem se je pokazalo, da niti predsedniku sodišča niti tožilcu ni kaj prida znana ne teoretična in ne organiza-cijska plat, zato je Djuro zlah-ka zavračal njune navedbe.

190. Magami se je začudil: »Zakaj pa ne zbežite?« — »Vsi so ponoči zvezani, podnevi pa nas stražita s puškami.« je odgovorila Seta. Le jaz sem prosta, ker moram kuhati. Kam naj grem sama? Ne poznam ne dežele, ne ljudi.« — »Skupaj bova zbežala!« je odločil Magami. »K meni domov bova šla in pri nas boš ostala. Saj bi tako rad imel sestrico!«

191. Več časa za pogovor nista ime'a, ker ju je jezni Fadil že kilcal k ognjišču. Zakurila sta, zakuhala v krep redki močnik in ga mešala. Magami je prestrašen opazoval šufsa-ne, sestradane črnce, same žene in otroke, ki so se začeli zbirati okrog kotla. Koža jim je bila preprežena z brazgoti-nami, ki jih je sekal Abdul Abadov bič.

192. Magami je moral razdeliti skromne obroke. Seta pa skuhala dober zajtrk za hudobna brata. Potem se podrla otore in odšla na pot. Ubogi ujetniki so se utrujeno spotali. Radi bi počivali, toda nad njimi je gospodaril Abdul Abadov bič. Če je kdo sedel, mu je že svignil po hrbtu. Opoldne so malce počivali, potem so spet hodili do večera.

Vendarle tajno sojenje

Proces je prehajal v zaključni del.

Tri dni so trajali tu pa tam ostri dvogovori med Djurjem Djakovićem in predsednikom oziroma tožilcem; Djuro je prehajal z dobrimi odgovori iz obrambe v napad in obtožev-ja in preganjanja delavskega razreda.

Ko je Djuro zagovarjal sebe, je dejansko zagovarjal razred in boj in delavski razred pred nezakonitostjo, protidelavskimi zakoni in belim terorjem, mučenji v Glavnjaci in pre-iskovalnim zaporu.

Predsednik je razglasil, da bodo začeli brati dokumente in resolucijo III. kongresa komunistične internacionale in tedaj je tožilec ponovil zahte-vo, naj se sodna dvorana iz-prazni.

Senat je predlog sprejel. Sa-rajevskim delavcem so prepre-čili, da bi neposredno poslu-šali dvogovore na tem delu procesa.

Predsednik je potegnil iz mape dve brošuri: Vukovarski program KPJ ter resolucijo III. kongresa KI.

Ob branju resolucije je to-žilec pripomnil:

»Opozarjam, da se sklepi vukovarskega kongresa glede vsega ujemajo z direktivami internacionale.«

»Da. Vem,« je dodal pred-sednik, »zato bomo brali tudi dele programa Komunistične partije, ki so ga sprejeli na vukovarskega kongresa glede Medtem ko je eden izmed glasovalcev bral resolucijo ter program, si je tožilec nekaj zapisoval. Po končanem bran-ju je zahteval besedo:

»Naj mi obtoženi pojasni, kaj pomenita tale dva od-ločka:«

»... in glede na to je naša naloga z besedo in dejanjem privedi proletarske množice do zavesti, da za delovno člo-veštvo ni drugega izhoda ra-zen revolucionarni boj do vzpostavitve diktature prole-tariata...«

»... revolucionarno obdobje zahteva od proletariata, da uporablja taka bojna sredstva, ki zajemajo vso njegovo ener-gijo in pa pritegujejo široke proletarske množice v velike boje, v akcije, ki se končujejo

z odkritim spopadom z drža-vo...«

»Prosim vas,« je rekel tožilec predsedniku, »mar niso ti-le citati dokaz zločinskih na-menov Komunistične partije in obtoženega Djura Djakovi-ča kot člana te Partije proti naši kraljevini?«

Z naglim gibom roke je spu-stil zapiske na mizo in name-ri prst proti Djuru Djakovi-ču:

»Pojasnite sodišču, kaj po-meni to vrste.«

»Državni tožilec bi moral prebrati komunistično litera-turo. Preden je razglasil ob-tožnico, bi se moral dobro po-zanimati o stvarih, ki mu ni-šo jasne,« je odgovoril Djuro mirno in sedel.

»Ste podpisali razglas jugo-slovenskemu proletariatu v vlogi člana partijskega Cen-tralnega komunističnega sve-ta?« je vprašal predsednik so-dišča.

»Sem.«

Obramba, obsodba in dva priziva

Sodna dvorana okrožnega sodišča četrti, zadnji dan procesa.

Prve tri dni procesa je bila vročina in sodni dvorani skoraj neznanost. Ponoči med tretjim in četrtim dnevom procesa pa je močno deževalo, zato je bil zrak zelo svež.

Po sodniških hodnikih je bilo že veliko pred začetkom spet mnogo Djakovičevih to-varšev in prijateljev. Zani-manje za konec procesa se je povečalo po novici, da je Djuro zmagal tudi na tajnem pro-cesu. Sicer je ostal ta del so-jenja zavil v skrivnostnost za večino javnosti, vendar se je pa zvedelo, da sodišče ni do-bilo nikakršnih novih dokazov za krivdo.

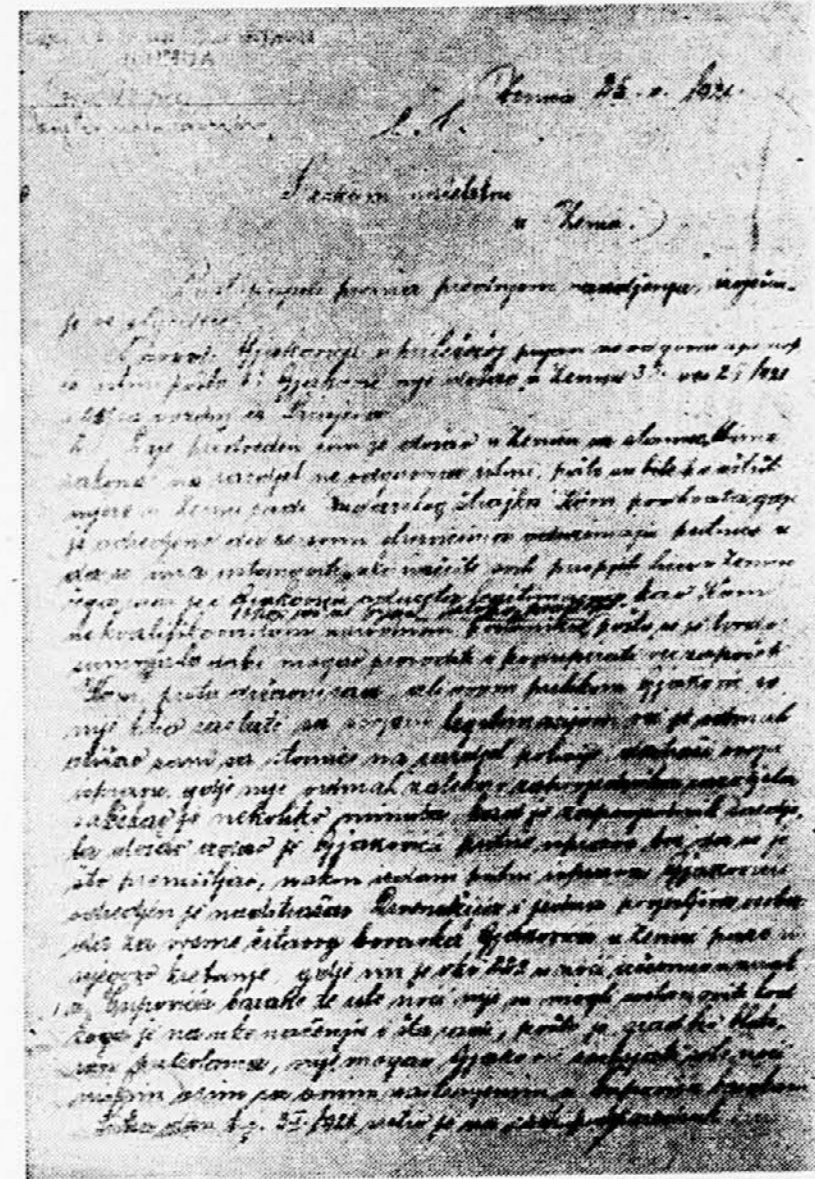
Ko so okoli osmih zjutraj pripeljali Djuro v sodno dvo-rano, so bili vsi prostori že napolnjeni. Djuro je bil vi-del zelo utrujen; dolgi zapor, slaba hrana in še slabše ravnanje so storili svoje.

Na procesu je reagiral hitro in odločno, niti ena važnejša stvar ni ostala brez njegovega privednega in jasnega od-govora. Toda ni bilo lahko zdr-žati duševnega in telesnega napora devetih mesecev zapo-ra v Glavnjaci, na Belediju v Sarajevu in pa zdaj na so-dišču.

Ko je stopil v dvorano, je Djuro pogledal po dvorani. V zadnjem delu, ob oknu, je sta-la med delavci tobačne tovar-ne njegova žena. Srečala sta se s pogledi in se nasmehnila eden drugemu. Ta izmenjava iskrenega čustvovanja ni osta-la skrita; tovariši so pogledali na tisto stran, kjer je stala Djurova žena, mati treh otrok, rojenih v skromnem stanova-nju v Magribiji ulici.

Predsednik je oznanil, da se začneja zaključni del pro-cesa in da bodo govorili za-ključne besede tožilec, obram-ba in obtoženi.

(Nadaljevanje sledi)

Del poročila, ki ga je napisal orožnik Spremo o bivanju Djura Djakovića v Zenici

monstracijah in skupščinah. Ko ša je predsednik vprašal, kaj ve o neginem delu Djura Dja-kovića, je govoril, da so se ko-munisti snajali v majhn celicah. Zakaj? je vprašal predsednik. »Da bi agitirali uspešneje.«

»Kje so se snajali?«

»V kavarni Baković.«

Agent je najprej opisal, da je bila pred l. majem 1921 v go-zdu nad naseljem Kovačiči pri Sarajevu delavska skupščina. Delavci so prišli na zborovanje z napisli in zastavami. Nekj ogledal se je prikradel neopa-žen zraven in prisluškoval, kaj so govorili na skupščini.

»Je bil tam tudi obtoženi Dja-ković?« je vprašal Hanuša pred-sednik.

»Organ, ki je prinesel priljo-vo, misli, da je bil tam tudi Djaković. Opisal mi je močnega človeka srednje postave, s ka-po na glavi in menim, da je bil to Djaković.«

Izjava agenta Hanuša je iz-zvala vihar negotovanja v dvo-rani. Mnogi med navzočimi de-lavci so poznali tega policajca, ki jih je zaprlaj ob prvomajskih

Djura Djakovića, so poslali poli-cijskim postajam v Zenici, Za-vidovičih, Travniku, Brezi, Kaknju in drugih krajih Bosne in Hercegovine zahteve za nu-žna poročila o bivanju Djura Djakovića in njegovih komuni-istični in boljševiški propagan-der drugem sovražnem delova-nju. Sefi policijskih izpostav so razumeli namig in tako so zelo hitro prispela poročila, pol-na lažnih podatkov.)

Ko je glasovalec Kobasica ne-haj brati, je vstal advokat dr. Paučić:

»Ta poročila so popolnoma lažna. Zražal sem se, ko sem zvedel za te falsifikate, zdaj pa vidim, da je to ponarejeno od začetka do konca.«

»Vidite, tudi država se mora zgražati, ko jo hoče vaš varo-vanec zrušiti!« je dejal pred-sednik sodišča.

Djuro, ki je dotlej mirno se-del je vstal ježno z zatožne klopi:

»Ta poročila so popolnoma lažna. Ko nimate ničesar dru-gega v rokah, me hočete uničiti tako.«

Ni več govoril. Iz žepa je vzel igralne karte in jel sam s sabo igrati. Po enourni igri je vrgel karte v ogenj in se vzdignil. Pogledal jo je in pod njegovim pogledom ji je zale-dnela kri.

»Morda mi ne boš nikoli videla obraza,« je rekel in jel privijati stenj petrolejke, ki je stala na mizi.

Cedalje manjši in manjši je postajal plamen, tedajci pa je potrkalo na vrata.

Tap... tap... taptap... tap!
Zaba je neslišno stal, z roko na svetilki.
Tap... tap... taptap... tap!
Spet je potrkalo.

Majčkeno je odvil stenj in stopil k vratom.
»Kdo je?« je vprašal.

»Hagn,« se je začul zamolkel odgovor in Zaba je prese-nečen stopil nazaj. »Brži! Odpri!«

Mož s krinko je snel težek železni zapah, segel v žep po ključ in odklenil ključavnico.

»Hagn, kako si jim ušel?«
Vrata so se tako sunkovito odprla, da je vrglo proti steni. V vratih je stal razoglav mož v svetlem dežnem plašču. Elli je ušel vesel vzklik.

Bil je Joshua Broad.
»Nazaj!«
Čeravno je ni pogledal, je vedela, da je beseda namenjena njej. Umaknila se je v kot in stala ko okamenela. Broadu sta obe roki tičali globoko v plaščnih žepih. Mož s krinko ni spustil iz oči.

»Harry,« je rekel komaj slišno, »veš, po kaj sem prišel.«
»Vzemi si!« je zavpil Zaba. Z roko je naredil tako nagel gib, da mu dekle ni mogla slediti.

tedaj pa je s kratkim zamolklim krikom padel vznak in iztegnil roke.

Zunaj je bilo slišati glasove in drsenje korakov po blatni stezi, nato pa je planil v kolibo John Bennett. Dekle je bilo v trenutku v njegovem objemu. Broad se je ozrl okrog. Med vrati sta stala Elli in Dick Gordon ter opazovala prizor.

»Gospodje,« je rekel Joshua Broad, »pozivam vas za priče, da sem ubil tega moža v silobranu.«

»Kdo je ta človek?« je vprašal Dick.
»Zaba,« je odvrnil Joshua Broad ledeno hladno. »Ime mu je Harry Lyme. Je angleški kaznjenc.«

»Vedel sem, da je Harry Lyme!« je rekel Elk. »Je mrtev?«
Broad je pristopil k mrtvecu in mu segel z roko pod telovnik.

»Da, mrtev je,« je odvrnil preprosto. »Zal mi je, da ga nisem prepustil vam, gospod Elk. Toda bilo je neizogibno, da sem ga ustrelil jaz, zakaj eden izmed naju je to noč moral umreti!«

Elk je pokleknil poleg negibnega trupla in jel snemati pošastno gumijasto krinko.

»Tukaj je bil ubit Genter,« je rekel Dick Gordon komaj slišno. »Ali vidite plin?«

Elk je pogledal steklene valje in prikimal. Nato se mu je pogled ustavil na razoglavem Amerikancu.

»Vi ste Saul Morris, kajne?« je rekel.
Joshua Broad je prikimal.
Elk je zamišljen našobil ustrice. Pogled se mu je spet ustavil na negibnem truplu na tleh.
»Daj, da te vidim, Zaba,« je rekel in mu snel krinko.
Zastrmel se je v obraz filozofa Johnsona.

Sončna svetloba je lila skozi okna podeželskega dvorca Maytree. Posoda od zajtrka je bila še na mizi, ko je Ameri-kanec začel pripovedovati svojo zgodbo.